

Tiggeri

- En undersökning om hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem.

Therese Bengtsson
Masteruppsats i Socialt arbete

Socialhögskolan Lund
Vt 2012

Handledare: Torbjörn Hjort

Abstract

Author: Therese Bengtsson

Swedish title: Tiggeri - En undersökning om hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem.

English title: Begging - A study about how begging is constructed as a social problem.

Year: 2012

Supervisor: Torbjörn Hjort

Assessor: Anna Meeuwisse

The aim of this study was to investigate and analyze how ‘begging’ is constructed as a social problem in the Swedish society. According to the social constructivism perspective, our understanding of a social problem is constructed through a collective process. Therefore I chose to analyze the claims-making activity in the construction of ‘begging’ as a social problem. My further questions of study were: How are the beggars constructed? How are the reasons described for why begging is perceived as a social problem? What measures are presented to counter begging?

The empirical material consisted of six semi-structured interviews with representatives from political parties, human services organizations and the police. They can be seen as claims-makers in the process of constructing begging as a social problem because of their participation in the debate about how begging should be defined and understood. They also have the possibility to make society aware of social problems and the ability to implement changes in the society.

The claims-makers seemed to construct begging as a social problem by relaying on ‘cultural worries’ and ‘humanitarian moral’. The claims-makers also used ‘rational rhetoric’ and concepts of ‘categorizations’ to construct begging as a social problem. The beggars were constructed as foreigners that came to Sweden with the agenda to earn a living through begging. The Swedish residents don’t have to beg due to the well-functioning social services in the country. The claims-makers described begging unworthy for the beggars and thereby begging was perceived as a social problem. The claims-makers argued that beggars possibly are victims of trafficking or that there are some sorts of organizations who direct and organize the beggars seen on the streets. Through these statements begging was constructed to be perceived as a social problem. The claims-makers distinguished begging as a social problem from other social problems such as homelessness and poverty. The measures presented in this study to counter begging were primarily prevention through better social services although the claims-makers expressed that lack of social services wasn’t the reason why people begged. Another presented measure to counter begging was through control by law. The construction of begging as a social problem that elicited in this study could be historically compared. The claim-makers constructed begging as a social problem in nearly the same way as begging was described through the 16th and 17th century in Sweden.

Keywords: begging, beggars, claims-making activity, social constructivist

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	4
1.1 Problemformulering	4
1.1.2 Syfte	6
1.1.3 Frågeställningar	6
1.2 Begreppet tiggeri	6
1.2.1 Tiggeri	6
1.3 Uppsatsens disposition	7
2 Tiggeri – en historisk tillbakablick.....	8
3 Tidigare forskning	12
3.1 Konstruerandet av sociala problem genom retorik	12
3.2 Forskning om anspråksformulerande aktivitet	14
3.3 Förbud mot tiggeri.....	15
3.4 Kontrollmetoder	16
3.5 Relationen mellan tiggare och samhället	17
4 Metod	19
4.1 Kunskapsintresse	19
4.2 Kvalitativ metod	20
4.2.1 Intervjuer	21
4.3 Urval.....	22
4.4 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet	25
4.5 Hantering av empiriskt material	27
4.6 Etiska övervägande	27
5 Socialkonstruktivistisk teori	29
5.1 Anspråksformulerande aktivitet	29
5.2 Anspråk	31
6 Redovisning av empiriskt material.....	33
6.1 Att en företeelse existerar.....	33

6.1.1 Analys: att en företeelse existerar	35
6.2 Att företeelsen är problematisk	35
6.2.1 Analys: att företeelsen är problematisk	39
6.3 Att det har en specifik karaktär	41
6.3.1 Analys: att det har en specifik karaktär	43
6.4 Förslag på åtgärder för att hantera problemet	45
6.4.1 Analys: Förslag på åtgärder för att hantera problemet	47
6.5 Slutsats	49
6.5.1 Diskussion	50
7 Avslutande reflektioner	53
Referenser.....	54

1 Inledning

1.1 Problemformulering

Tiggeri var för några år sedan väl omdebatterat och uppmärksammat i media i Sverige. I en artikel porträtterades tiggarna som utsatta människor så som kvinnor och barn samt svårt handikappade män som sitter längs gatorna i staden och ber om pengar (Kvällsposten, 2009). I en annan artikel beskrivs tiggarna som en brokig skara människor, där några står på knä och vädjar med blicken, medan andra sitter på marken med en pappskylt framför sig (Svenska Dagbladet, 2007a). Tiggarna förstör gatubilden uttalade en socialpolitiker och menade vidare att det sociala skyddsnät som finns i Sverige, är tillräckligt väl utvecklat, för att ingen människa ska behöva tigga (Aftonbladet, 2007). I april 2011 meddelades det att Sala kommun blivit först i landet med att införa ett förbud mot tiggeri (Sveriges Radio, Ekot, 2011). Det beskedet följdes av artiklar att polisen välkomnade ett sådant förbud (se ex. Dagens Nyheter, 2011). Efter att Länsstyrelsen granskat Sala kommuns tiggeriförbud, meddelades det att ett kommunalt förbud mot tiggeri strider mot Ordningslagen¹ och Sala fick således häva sitt tiggeriförbud (Länsstyrelsen, 2011). Andra röster i debatten så som kommunalstyrelsens ordförande i Malmö (Svenska Dagbladet, 2007b) samt Amnesty (Sydsvenskan, 2010) framförde att ett förbud mot tiggeri är kontraproduktivt och omänskligt. Det har beskrivits att tiggarna är utsatta för ”modern slavhandel” (Ekot, 2012) eller att det är ligor, som styr och organiserar, de människor som står på gatorna och tigger (Expressen, 2009). Tiggeriet har även beskrivits som ett fattigdomsproblem och att mötet med tiggarna blir en ”anklagelse mot vår livsstil” (Svenska Dagbladet, 2007c).

Tiggeri har på senare år tillskrivits olika förklaringar så som exempelvis dåliga ekonomiska tider samt socialpolitiska förändringar. Föreställningar om de människor som tigger, har också eventuellt förändrats, vilket kan ha sin förklaring i allmänna värderingsförändringar i det svenska samhället. Den massmediala påverkan har diskuterats, både med anledning av att massmedia eventuellt förstorat upp bilden av företeelsens omfattning men också att det kan ha bidragit till en ökning av antalet människor som tigger då media emellanåt har framställt tiggeriet som en lukrativ sysselsättning (Svärd, 2001; Beijer, 1999).

Tiggeri har således beskrivits och uppmärksammat, av många olika aktörer i samhället, som exempelvis politiker, polis och socialarbetare. Tiggeri och tiggare talas om, som ett socialt problem (Meeuwisse & Svärd, 2002). Men det är inte en olaglig handling samt så uppfattas

---

¹ Ordningslag (1993:1617).

och beskrivs tiggeriet olika, beroende på exempelvis ett lands kultur och religion (se ex Wardhung, 2009). Samhällets inställning gentemot tiggeri har också skiljt sig åt under olika tidsperioder i Sverige. Människor som tigger har både varit föremål för barmhärtighet samt varit utsatta för repression genom årens gång (Meeuwisse & Swärd, 2002). Eftersom inställningen till tiggeri är så varierande, och också föränderlig, framträder det som sådant att uppfattningen kring företeelsen måste vara subjektiv. Detta skulle kunna förstås utifrån det socialkonstruktivistiska perspektivet, då detta perspektivs fokus är på hur vår uppfattning kring en företeelse konstrueras, genom social aktivitet. Därmed blir uppfattningen kring en företeelse subjektiv (Best, 2009). Jag kommer därför gå vidare med att redovisa för hur det socialkonstruktivistiska perspektivet ser på vår uppfattning om vad som är ett socialt problem.

Sociala problem kan sägas vara ett begrepp som används för att kategorisera ett tillstånd som anses vara "troublesome, prevalent, can be changed, and should be changed" (Loseke, 2003, sid 7). Företeelser, även om de kan tyckas vara uppenbart och objektivt skadliga, är inte ett socialt problem förrän någon anser det vara ett socialt problem (Best, 2009). Vidare kan ett socialt problem definieras som "the activities of individuals or groups making assertions of grievances and claims with respect to some putative conditions" (Spector & Kitsuse, 1987, sid 75). Vad som anses vara ett socialt problem i ett samhälle, kan alltså sägas konstrueras genom en kollektiv process. Denna process börjar med att en företeelse adresseras som ett socialt problem i exempelvis media och i samhällsdebatter. Om företeelsen sedan tillerkänns legitimitet, som ett socialt problem, förs vidare diskussioner och debatter kring det sociala problemet (Blumer, 1971). Denna process eller aktivitet, då sociala problem konstrueras, drivs av anspråksformulerare² med olika intressen och agendor och kallas anspråksformulerande aktivitet³. I studier som behandlar denna aktivitet är inte intresset på själva företeelsen i sig, utan på de påståenden som görs om det (Spector & Kitsuse, 1987). Anspråksformulerares mål är att övertyga andra om att en företeelse är ett problem, vad det är med företeelsen som är problematiskt samt vilka lösningar som kommer till att åtgärda problemet. Själva formuleringarna av påståendena som förs fram, i den anspråksformulerande aktiviteten, spelar således stor roll för möjligheten att övertyga (Best, 1987). Anspråksformulerare kan vara olika aktörer i samhället som exempelvis media, politiker, praktiker och forskare. Det är alltså dessa aktörer som är deltagare i processen att definiera sociala problem (Meeuwisse & Swärd,

---

² Jag har valt att, likt Jönson (2010), översätta 'claimants'/'claimsmaker' till anspråksformulerare, se vidare beskrivning av begreppet under teoriavsnittet.

³ Jag har valt att, likt Jönson (2010), översätta 'claims-making activity' till anspråksformulerande aktivitet, se vidare beskrivning av begreppet under teoriavsnittet.

2002). Det är således även anspråksformulerare som skapar vår uppfattning om vad mer specifikt det är som är problematiskt med en viss företeelse (Best, 2009).

Hur och på vilket sätt tiggeri konstrueras som ett socialt problem får konsekvenser, både för de individer som tigger, men även för övriga samhällsmedborgare. Det är ett ämne som det, i alla fall periodvis, debatteras mycket om, som ett socialt problem, och som också verkar beröra samhället i stor utsträckning. Inte minst eftersom de människor som tigger är synliga på gatorna. Därav ser jag det som intressant och högst relevant att undersöka hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem.

1.1.2 Syfte

Uppsatsens syfte är att undersöka och analysera hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem av anspråksformulerare i ett svenskt samhälle.

1.1.3 Frågeställningar

Hur konstrueras de människor som tigger?

Hur beskrivs orsakerna till varför tiggeri uppfattas som ett socialt problem?

Vilka typer av åtgärder, för att motverka tiggeri, presenteras?

1.2 Begreppet tiggeri

Denna uppsats handlar om hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem. Jag kommer därför nedan, börja med att gå igenom och diskutera begreppet tiggeri, och hur jag har valt att behandla detta begrepp i uppsatsen.

1.2.1 Tiggeri

Att jag skriver en uppsats om tiggeri medför att jag riskerar reproducera föreställningar kring företeelsen och till begreppet. Konstruktionen av ett socialt problem, dess innebörd och dess effekter kan skapas och reproduceras, i och med själva konstruktionen (Sahlin, 2002). Detta kan förstås utifrån att kategoriseringar av människor växelverkar med människorna som kategoriseras. Även om en människa inte går med på den kategori dit den placeras, påverkar det ens uppfattning i definitionen av sig själv. En individ kan, medvetet eller omedvetet, anta specifika egenskaper som tillskrivits en grupp just eftersom individen kategoriserats tillhöra gruppen (Hacking, 1999). Därigenom kan människor som tigger anta de föreställningar som tillskrivits tiggarkategorin av den anledningen att de anses tillhöra tiggarkategorin. Samtidigt är det viktigt att lyfta fram och synliggöra konstruktioner av kategoriseringar så som

konstruktionen av tiggeri som ett socialt problem. För om vi synliggör konstruktionen inser vi också hur det kommer sig att vi talar om en företeelse på ett specifikt sätt vilket medvetandegör oss. Därigenom kan vi förstå att det är konstruktioner, och att de egenskaper en kategori tillskrivs, inte är genom naturen givna.

Jag hade kunnat prata om människor som ber om pengar istället för att använda begreppen tiggare/tiggeri. Dock är det så, att jag undersökte den anspråksformulerande aktiviteten, kring hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem. Det vill säga det är just hur det specifika begreppet *tiggeri* konstrueras. Jag har inte undersökt konstruktionen av människor som ber om pengar på gatorna. Därmed hade jag, om jag inte använt de orden och begreppen, misslyckats med att uppnå studiens syfte.

Det är inte relevant att jag vidare definierar tiggeri då jag inte ämnar undersöka själva företeelsen utan hur det *beskrivs* och *pratas* om det. Mitt intresse är hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem (se ex. Spector & Kitsuse, 1987). Med det inte sagt att de människor som tigger inte finns. Men vad vi tillskriver tiggeri, vilka avgränsningar som ingår och att det kan kallas ett socialt problem, det menar jag är socialt konstruerat. Jag ska ta hjälp av Loseke (2003) för att förtydliga detta: “social problems are about *objective* conditions and people (things and people that exists in the physical world) and they are about *subjective* definitions (how we understand the world and the people in it)” (Loseke, 2003, sid 7).

1.3 Uppsatsens disposition

Jag kommer att börja med en historisk tillbakablick över samhällets inställning till tiggeri. Därefter går jag vidare med att redogöra för tidigare forskning, som jag ansåg var relevant, i relation till uppsatsens syfte. Sedan kommer ett metodavsnitt där jag redogör för mina metodval och mitt kunskapsintresse samt så diskuterar jag validiteten, reliabiliteten, generaliserbarheten och de etiska aspekterna i min studie. Avsnittet efter handlar om den teori som jag valt att använda mig av. Därefter går jag vidare till att redovisa min insamlade empiri samt analys av den. Slutligen kommer ett avsnitt där jag diskuterar uppsatsens resultat.

2 Tiggeri – en historisk tillbakablick

Anspråk kring ett socialt problem uppkommer inte ur ett vakuum (Best, 2001). Det är också så att vår förståelse inte heller utgår från en nollpunkt utan är påverkad av vår historia (Thomassen, 2007). Många företeelser har historiskt sett länge blivit uppmärksammade som ett problem. Men de har inte alltid blivit uppmärksammade och konstruerade på samma sätt genom årens gång. En företeelse kan ha definierats annorlunda bakåt i tiden än hur den görs i dag och hur den kommer att definieras i framtiden. En företeelse kan också ha ansetts vara ett socialt problem under en viss tidsperiod men inte under en annan (Gusfield, 1981). Tiggeri har beskrivits väldigt långt tillbaka i tiden i Sverige (Beijer, 1999). Det har dock inte alltid beskrivits på samma vis och inte heller alltid ansetts vara ett socialt problem. Därmed kommer jag att kort redogöra för en historisk tillbakablick, över samhällets inställning gentemot tiggeri, för att uppnå ytterligare förståelse, samt en bakgrund, till uppsatsen undersökning.

Under 1500-talet kom det till att ske stora strukturella förändringar, främst politiska och ekonomiska, i Västeuropa (Montesino, 2010). En övergång ifrån medeltidens feudala samhälle till ett mer kapitalistiskt samhälle under 1500-talet medförde en förändrad inställning gentemot lösdrivande människor så som exempelvis tiggare (Geremek, 1991). Därav kommer jag att börja den historiska tillbakablicken med att beskriva samhällets inställning gentemot tiggeri under medeltiden för att sedan gå vidare med att beskriva inställningen under de efterkommande århundrandena.

Under medeltiden stod den kristna religionen i centrum och det var bibeln, tillika Guds ord, som bestämde hur människorna skulle leva. Det var kyrkans uppgift att ta hand om de fattiga och nödställda. De fattiga hade inte så svårt att klara sig, i och med kyrkans generositet, men att vara fattig i sig hade dock inget värde. Detta förändrades mellan 1000-talet och 1100-talet då de fattiga fick en speciell ställning gentemot Gud. Att idka välgörenhet för medborgarna var inte bara ett tecken på medkänsla. Det ansågs vara det säkraste sättet att uppnå frälsning hos Gud samt ett ypperligt tillfälle att visa sin kristna hållning samt att visa upp sin rikedom (Geremek, 1991). Det gjordes ingen direkt åtskillnad mellan olika sorters tiggare och om de verkligen behövde allmosor⁴, eftersom de hade en funktion gentemot övriga medborgare (Blom, 1992). Detta medförde att tiggjarlivet kom till att bli en lockelse varefter tiggarna blev allt fler. I och med ett växande antal fattiga och tiggande människor, så började det bli problematiskt för samhället att hantera dem. Det medförde att det utvecklades

---

⁴ Allmosa betyder någon form av: ”(tillfällig) barmhärtighetsgåva till nödlidande”, Svenska Akademiens ordbok, tryckår 1898.

välgörenhetsinrättningar och tiggardordningar. Att en individ ställde sig utanför de sociala strukturerna och levde som tiggare ansågs inte vara något problem. Men när tiggarna grupperade sig och blev mer likt en rörelse upplevdes det som ett hot mot kyrkan varpå tiggardordningarna var ett sätt att ordna dessa individer in i kyrkans led igen (Geremek, 1991).

Under 1300-talet och 1400-talet hade tiggarna blivit nästan som en yrkesgrupp i samhället men deras yrkesteknik byggde främst på att åskådliggöra svaghetstecken, så som någon form av fysisk skada eller armod. Detta medförde att medborgarna i samhället kom till att utveckla en misstanke gentemot tiggarna, om att de eventuellt bara låtsades vara skadade och fattiga, för att bli framgångsrika tiggare. Denna misstänksamhet, gentemot tiggarna, har varit tiggaryrkets ständiga följeslagare genom årens gång (Geremek, 1991).

Under 1500-talets början hade människor som kom från andra länder, så som exempelvis zigenare⁵, rätt att mottaga allmosor och uppehålla sig på härbärgen (Montesino Parra, 2002). Det spelade inte så stor roll vilka som kom till Sverige för att leva och bo där, att ha den rätta tron var egentligen det enda kriteriet för att tillhöra kollektivet (Edgren, 2001). Men denna syn förändrades senare och det blev en särskiljning över vilka som tillhörde staden och landet, och vilka som inte gjorde det. Detta berodde främst på att kyrkans makt förminskades och att kungamakten kom till att stå i fokus (Montesino Parra, 2002).

År 1533 utfärdades 'Stockholmsskrå'⁶ och den var början på en reformation i samhället där den Lutherska plikt- och arbetsmoralen kom till att stå i centrum vilket bland annat innebar kategoriseringar mellan värdiga och ovärdiga fattiga. Samhällets syn på tiggarnas funktion förändrades och de började ses som lata och arbetsovilliga snarare än utsatta individer. Flera radikala förslag framfördes med målsättningen att ta fram en slutgiltig lösning för att åtgärda tiggeriproblemet. Det blev otillåtet att tigga för de som inte fått ett tillstånd från förmyndaren och var försedd med ett speciellt tiggarmärke. Bara verkligt behövande fick tillståndet att tigga, övriga icke-behövande tiggare straffades och drevs bort (Blom, 1992).

---

⁵ Zigenare var benämningen på en (svårdefinierad) grupp människor med tidigt ursprung från Indien, Armenien och Persien. Uppgifter om zigenare i Europa kom först på 1300-talet. Då främst i Grekland men de spred sig senare, icke jämt fördelat, över Europa. Därefter uppehöll sig zigenarna främst i Rumänien och i Ungern. Se vidare diskussion om definierandet av gruppen och dess historia i Etzler (1944). Numera används benämningen 'romer' för denna grupp människor. Benämningen 'romer' härstammar från romani-språket och är den benämningen som romerna använder, då de talar om sig själva (Montesino, 2010).

⁶ 1533 års Stockholmsskrå var en form av ordningsstadga som riktade sig till "the fattige sieuke" och de som "icke kunna hielpa sig sielffue" (Blom, 1992, sid 22-23). Det var en lokal stadga men då den stadsfästes av konungen kom den till att bli normgivande för hela landet (Blom, 1992).

År 1624 utfärdades en konstitution⁷ vars avsikt var att särskilja de som ansågs vara 'orätta tiggare' och de som Gud hade gett en sjukdom eller annan form av lidande vilka ansågs vara 'rätta tiggare'. Det kom förordningar som innebar ett slags organiserat tiggeri då en utsedd man skulle utföra en årlig resa, för att samla in pengar, som sedan skulle ges till hospitalen. Därmed skulle alla hjälpbehövande få plats på hospital och tiggeriet skulle försvinna (Blom, 1992).

1635års Landshövdinginstruktion⁸ visade på att de offentliga myndigheterna (och inte kyrkan som tidigare) helt tagit ansvar för kontrollen och klassificeringen över vilka människor som ansågs vårdbehövande alternativt arbetsovilliga. Även zigenarna var en grupp som uppmärksammades som en del av den kringvandrande tiggarskaran och de skulle sättas i tvångsarbete. År 1637 utsågs ett totalförbud för lösdrivande människor (Blom, 1992). Lösdrivande människor var ett begrepp som kom till i samband med etableringen av en ekonomisk och social organisation där tillgång till fast bosatt arbetskraft var viktig för samhällets framgång (Geremek, 1991). Lösdrivare var de som inte hade anställning och som inte kunde uppvisa ekonomiska tillgångar att försörja sig på, exempelvis tiggare och kringresande människor (Montesino Parra, 2002). Tiggarna blev nu sedda som tjuvar och lögnare som skulle drivas ut från landet (Blom, 1992).

År 1642 kom en tiggardordning⁹ som innebar att de fattiga delades i två grupper där den ena gruppen skulle få hospitalvård, medan den andre gruppen skulle placeras i småstugor vid kyrkan. Varje församling fick ansvaret att hjälpa sina egna fattiga. Då tidigare försök till att utrota tiggeriet misslyckats accepterades nu åter tiggeriet men under organiserade former. Kriterier för 'värdiga tiggare' var preciserade och det utfärdades tiggarpass, av kyrkliga myndigheter, som var giltiga en viss tid och inom ett visst område. Att kyrkan återigen fick ta på sig detta ansvar var förmodligen då de hade den bästa organiseringen, till att kunna kontrollera medborgarna, på lokal nivå. En ny grupp, tiggarna från andra länder, var införd i denna tiggardordning. Även denna grupp kunde få utfärdat ett tiggarpass. Allt annat tiggeri, än det som preciserats i tiggardordningen, blev förbjudet och straffbelagt. Tiggeri uttrycktes vara skadligt och fördärvligt och ansågs ge upphov till allehanda odygder. De som fick tiggarpass ansågs vara eländiga människor som på grund av sjukdom, ålder eller liknande

---

⁷ Utfärdad av Gustav II Adolf; "Constitution emot Tiggare och tijdztiuffuer" (Blom, 1992, sid 76).

⁸ Samling af Instructioner för högre och lägre tjenstemän vid Landt-Regeringen i Sverige och Finland. Stockholm 1852.

⁹ Utfärdad av drottning Kristina "Ordning och Stadga, huru hållas skal medh Tiggare och fattige, som rätt Allmoso behöfwe: Item medh Landstrykare och Lättingar" (Blom, 1992, sid 137).

angelägenheter var tvungna att förlita sig på andras hjälp. Därmed räknades de som rätta tiggare (Blom, 1992).

Trots alla förslag och förordningar med målsättningen att helt utrota tiggeri lyckades detta inte. I Förmyndarstyrelsens resolution år 1660 framhölls det att tiggeriet höll på att ta överhand i staden och att de stadgar som fanns inte efterlevdes samt att de insamlade medlen från fattigbössor¹⁰ inte distribuerades på rätt sätt. Olika förslag efterföljde därefter men blev aldrig fastställda i riksdagen. De nästkommande hundra åren upphörde alla vidare initiativ, att genom tiggarförordningar och liknande, utrota tiggeriproblematiken (Blom, 1992).

Under 1700-talet utvecklades arbetslagstiftningen för att hantera problemet med lösdrivande människor som tiggde. Detta innebar bland annat tjänstetvång vilket skulle medföra garantier för att det alltid fanns billig arbetskraft att tillgå och skulle därmed motverka lösdriveri och tiggeri. Trots detta gick det inte att hindra ett omfattande tiggeri då det helt enkelt inte fanns tillräckligt många arbetstillfällen. Därefter utvecklades fattigvården genom åren och till en början var det varje sockens¹¹ ansvar att ta hand om fattiga men efterhand blev det ekonomiskt ohållbart då de mindre socknarna inte hade pengar nog till alla fattiga. Vidare tillkom institutioner för de utsorterade i samhället så som hospital, sinnessjukhus, idiotanstalter och fattighus. Samhället skulle på så vis rensas ut från lösdrivande människor (Holgersson, 2004).

Socialförsäkringssystemets ingång under 1900-talet skapade, i förebyggande syfte, ett bättre klimat för de utsatta (Elmér et al, 2000). Under 1900-talet tillkom också en rad hjälplagar så som alkoholistlagar och fattigdomslagar vilka kom till att ersättas 1982 av benämningen Socialtjänstlagen (SoL) (Holgersson, 2004). Under senare år har den genomgått en rad ändringar sedan uppkomsten och dess nuvarande form tillkom 2001, även om innehållet i versionen från 2001 kontinuerligt utvecklas. Bland annat skall samhällets socialtjänst, enligt SoL 1 kap 1§, främja människors ekonomiska och sociala trygghet. Vidare är det kommunens ansvar att se till att de som vistas i kommunen får det stöd och hjälp som behövs, enligt SoL 2 kap 2§. Socialtjänstlagen föreskriver också, enligt 4 kap 1§, att de som inte kan tillgodose sina behov har rätt till bistånd. Genom biståndet ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå och stärka möjligheterna att leva ett självständigt liv.

---

¹⁰ Fattigbössa: (i sht vid kyrkor placerad) pänningbössa för upptagande av bidrag till de fattiga(s underhåll), Svenska Akademien. SAOB spalt: F391; tryckår: 1924.

¹¹ Socken: samfällighet o. samfund bestående av den bofasta menigheten på visst landområde med gemensam kyrka o. utgörande den grundläggande enheten på landsbygden i den kristna kyrkans organisation o. verksamhet i Sv. Svenska Akademien. SAOB spalt: S8504; tryckår: 1981.

3 Tidigare forskning

Nedan kommer jag ta upp forskning som behandlar ämnet tiggeri eller som på annat sätt har relevans till uppsatsen syfte. Det har varit svårt att finna svenska studier. Endast en av studierna jag presenterar är utförd i Sverige. Men då uppsatsens fokus är hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem, anser jag, att det inte har någon större betydelse att forskningen främst är från andra länder än Sverige. Att det inte forskats så mycket om hur tiggeri konstrueras i Sverige gör mig bara än mer manad att avhandla denna uppsats.

3.1 Konstruerandet av sociala problem genom retorik

De två artiklarna nedan handlar om, bland annat, 'Squeegee people'¹² och 'Squeegee kids' och avser de människor som står längs gatorna och tvättar rutor på människors bilar för att tjäna lite pengar. Även om artiklarna inte bara behandlar tiggare visar de på hur innebörden av företeelser konstruerats i samhället och jag fann dem därför relevanta att ta med.

I 'Disaster through dirty windshields law, order and Toronto's Squeegee kids' undersöker Patrick Parnaby (2003) den retoriska processen som användes för att konstruera 'squeegee kids' till ett socialt problem, i Toronto, i behov av korrigerande lag och ordning. Parnaby använde sig av datamaterial i form av nyhetstidningar, dokument från regeringen samt officiella rapporter och analyserade materialet med hjälp av 'ethnographic content analysis'¹³. Den retoriska linjen som Parnaby fokuserade sin artikel på är den som fördes av de som var 'anti-squeegee' eftersom 'squeegeeing' sedermera kom till att bli en olaglig handling 1999. Parnaby beskriver att under sommaren 1995 började själva begreppet 'squeegee kids' florerar i media. Samtidigt startade samhällsdebatten som kom till att utmyнна, några år senare, i hur samhället skulle se på 'squeegee kids' och vilka egenskaper som skulle ingå i begreppet. Att dessa ungdomar var synliga, på gatorna, för allmänheten medförde ett gynnsamt klimat för 'anti-squeegee' anspråksformulerarna att konstruera den bilden av 'squeegee kids' som de önskade. 'Squeegee kids' skulle associeras med förakt, social oordning och rädsla. Det gjordes liknelser i media att 'squeegee kids' förökade sig likt maskrosor eller insekter. 'Anti-squeegee'-anspråksformulerarna spann vidare på liknelserna och konstruerade bilden, retoriskt, att 'squeegee kids' förökade sig okonrollerbart i samhället likt en dödlig sjukdom. Sammanfattningsvis menar Parnaby att 'anti-squeegee'-anspråksformulerarna använde sig av 'disaster rhetoric' för att höja allmänhetens ångest och

---

¹² 'Squeegee' refererar till den gummiskrapa (engelsk översättning: squeegee) som används vid fönstertvätt.

¹³ Ethnographic content analysis: reflexiv metod mellan koncept utveckling, datainsamling, datakodning och analys. Används på dokument för att undersöka teoretiska samband samt för att förstå mening i kommunikation (Altheide, 1987, sid 68).

rädsla. 'Squeegee kids' skulle särskiljas från utsatta grupper så som fattiga och de skulle istället ses som brottsliga, farliga med en okontrollerbar ökning av dess antal. På så sätt legitimerades konstruktionen av 'squeegee kids' som ett utbrett socialt problem, där straffrättsliga åtgärder blev ett måste (Parnaby, 2003).

I artikeln 'Public Disorder and its Relation to the Community–Civility–Consumption Triad: A Case Study on the Uses and Users of Contemporary Urban Public Space' problematiserar Prashan Ranasinghe (2011) kring debatten om tiggeri som skedde under 1990-2000 i Toronto samt om lagstiftningen rörande lösdriveri. Ranasinghe gör detta genom att undersöka hur oron över 'allmän oordning'¹⁴ formades och uttrycktes i den politiska diskursen. Ranasinghe menar att för att förstå den politiska diskursen kring en lagstiftning om lösdriveri måste tre olika variabler tagas i beaktning; 'Community–Civility–Consumption'. I artikeln beskriver han att de offentliga platserna¹⁵ alltmer utformas för konsumtion. I staden finns shoppingcenter, affärer, torgstånd och liknande som ska gynna en ökad konsumtion i samhället. Ranasinghe menar att det är en del av det civiliserade samhället och skapas för en sammanhållning. Samtidigt visar det på ett samhälle där det inte finns plats för människor som inte kan konsumera så som tiggare, uteliggare och 'squeegeeing people'. Det civiliserade konsumtionssamhället har därmed två funktioner, att skapa sammanhållning men också att exkludera vissa människor. I den politiska debatten kring 'Safe street act'¹⁶ konstruerades tiggarna och 'squeegeeing people', menar Ranasinghe, som ett socialt problem som skapar ett icke säkert samhälle. Politikerna anspelade på hur tiggeri och liknande beteende är pinsamt för Torontos medborgare. På så sätt, konstruerade politikerna, genom sina ordval, hur människor som tigger eller 'squeegee people' inte tillhör det civiliserade konsumtionssamhället. Ranasinghe menar att genom olika exkluderingsmetoder, där lagen om lösdriveriförbud är ett exempel, ska samhället rensas ut på den sociala ordningen trots att de offentliga platserna ska vara till för alla. Genom retoriken som användes av politiker och beslutsfattare, konstruerades problemen, på ett passande sätt, med avsikten att gagna ett civiliserat konsumtionssamhälle.

---

¹⁴ Översättning från engelskans 'public disorder'.

¹⁵ Offentliga platser: "allmänt tillgängliga områden som används för något slag av trafik, inklusive vanlig gångtrafik, och innefattas därför i begreppet allmän plats, som ju avser varje plats som allmänheten rent faktiskt frekventerar" (Abrahamsson, 2008, sid 18).

¹⁶ Safe street act: rörelse i Kanada med målsättningen att få bort oordning på offentliga platser (Ranasinghe, 2011).

3.2 Forskning om anspråksformulerande aktivitet

Nedan tar jag upp två vetenskapliga artiklar som undersöker anspråksformulerande aktivitet. Även om artiklarna inte behandlar tiggeri, så bedömde jag dem relevanta att ta med, just eftersom min uppsats fokus ligger på den anspråksformulerande aktiviteten.

I artikeln 'The social construction of the divorce "problem": morality, child victims and the politics of gender' undersöker Scott Coltrane och Michele Adams (2003) bland annat hur företeelsen skilsmässa blivit socialt konstruerat som ett problem i USA. De analyserar hur aktörer, med exempelvis intresse att bevara visionen om kärnfamiljen, byggt upp sina anspråksformuleringar. Coltrane och Adams använder Toulmins argumentationsmodell och kategoriserar delarna i anspråken i 'ground'-påstående, som ofta anförs för att lägga en grund till en definition, 'warrant'-påstående som är övergångspåstående som framförs för att förstärka grunden till den sista kategorin som är 'conclusion'-påstående. Exempel på 'ground'-påstående var att anspråksformuleringarna upprepade frekvensen av skilsmässor samt frekvensen av barn som lever i fattigdom på grund av skilsmässa. Ett annat exempel på 'ground'-påstående var experter som uttalade katastrofhistorier om hur skilsmässor är emotionellt ödeläggande för både vuxna och barn. I de påståenden som tillhörde 'warrants' fanns exempelvis uttalande om att barn aldrig återhämtar sig från skilsmässor och att skilsmässor är orsaken till ensamstående mödrars fattigdom. 'Conclusion'-påstående kunde exempelvis vara att föräldrar ska göra uppoffringen att stanna kvar i äktenskapet för sina barns skull och uttryck så som "just say no" (till skilsmässor) användes som slagord. Anspråksformulerare, med intresse i att bevara kärnfamiljs-visionen, framförde att ett livslångt giftemål är otvivelaktigt gynnsamt för män, kvinnor och barn och på så sätt konstruerades skilsmässa till att uppfattas som ett problem (Coltrane & Adams, 2003).

Joel Best (1987) analyserar i sin artikel 'Rhetoric in claims making: constructing the missing children problem' retoriken i de anspråksformuleringarna som framfördes angående konstruerandet av 'försvunna barn' som ett problem i USA under 1980-talet. Best använde sig av Toulmins argumentationsmodell som klassificerar påstående i kategorierna 'ground', 'warrant' och 'conclusion'. Av de påståenden som kunde klassificeras som 'ground' fann Best tre olika typer; 'definitioner', 'exempel' samt 'numeriska beräkningar'. De 'ground'-påståenden som räknades som definitioner var exempelvis att 'försvunna barn' också var 'hotade barn'. Det vill säga om ett barn var försvunnit så fanns det en stor rädsla över att något allvarligt hade hänt barnet. Både i media och i domstolar beskrevs fruktansvärda exempel, vanligtvis framförda av föräldrarna själva, på hur barn försvunnit. Ofta användes

exempel där barn blivit bortförda av främlingar, trots att det var det minst vanliga skeendet, då barn försvunnit. Vad det gäller problemet 'förvunna barn' fanns inget nationellt tillvägagångssätt för när ett barn skulle, av polisen, rapporteras tillhöra denna grupp. Detta medförde att antalet, som räknades till gruppen 'försvunna barn', var otillförlitlig. Anspråksformulerare kunde exempelvis räkna med barn som självmant försvunnit hemifrån men sedan rikta allmänhetens fokus på de fruktansvärda fallen där barn blivit bortförda och utsatta för brott av främlingar. 'Warrants'-påstående kunde exempelvis vara uttalande där barnens upplevelse under bortförandet poängterades, hur de grät och skrek efter sina föräldrar. Till kategorin 'conclusion' fann Best påståenden som syftade till att ett förebyggande arbete måste till, för att förhindra att barn försvinner. Best drar slutsatsen att retoriken i anspråksformulerande aktivitet spelar en ytterst central roll i konstruerandet av sociala problem, så även i konstruerandet av 'försvunna barn' som ett socialt problem (Best, 1987).

3.3 Förbud mot tiggeri

I debatten kring tiggeri, i Sverige, har det förekommit åsikter, kring införandet av tiggeriförbud. Därav ansåg jag det relevant att ta med en artikel som berör tiggeriförbud, varav artikeln nedan gör detta.

I artikeln 'Street-level Informal Economic Activities: Estimating the Yield of Begging in Brussels' applicerar Stef Adriaenssens och Jef Hendrickx (2011) en metod för att uppskatta inkomsten för de människor som tigger i Bryssel. De menar på att det är relevant att göra så på grund av tre anledningar. Dels eftersom det inte finns någon forskning eller litteratur som styrker att tiggarnas inkomst är låg samt dels eftersom tiggare ofta porträtteras som kriminella med ett relativt gott välstånd. Slutligen är det också relevant, menar Adriaenssens och Hendrickx, eftersom den lagstiftning, som begränsar och eller förbjuder tiggeri, ofta grundas på antagande om att människor som tigger tillhör ligor med en större organiserad brottslighet bakom sig. De utförde empiriinsamling genom deltagande observation, självrapportering samt observationer. Den insamlade empirin analyserades med kvantitativa metoder för att undersöka vilken inkomst människor som tigger har, och om det skiljer sig mellan olika grupper av människor, så som 'ursprungsbefolkning', 'romer'¹⁷ och 'romer med barn'. Slutsatserna i studien är att deras insamlade data inte stödjer de hypoteser kring folks och lagstiftningens antagande om människor som tigger det vill säga att de är kriminella, någorlunda välbärgade och ofta med organiserad brottslighet kopplat till dem. Adriaenssens

---

¹⁷ Romer benämns den grupp som tidigare kallades 'zigenare'. Idag kommer dessa människor främst från Tjeckien, Polen, Rumänien, Ungern samt forna Jugoslavien. Se vidare beskrivning i Hazell (2002).

och Hendrickx menar att den lagstiftningen som införts, för att få bort människor som tigger och som grundar sig på antagande om att tiggeri är en del av en större organiserad brottslighet, försöker tackla ett problem som nästan inte existerar alls. Det problem som dock finns, menar forskarna, är tiggargruppens, och då framförallt dem med romskt ursprung, oerhört låga levnadsstandard. Om det är något som människor som tigger behöver är det knappast kriminell disciplinering utan snarare socialt stöd avslutar Adriaenssens och Hendrickx med.

3.4 Kontrollmetoder

Nedanstående artiklar behandlar olika sätt av kontrollmetoder för att hantera tiggeri samt hur sådana tekniker kan förstås. Jag ansåg att dessa artiklar är relevanta, då de visar exempel på hur samhällen hanterar tiggeri. Hur ett samhälle hanterar tiggeri speglar förmodligen inställningen gentemot företeelsen.

I artikeln 'Regulating social space: Begging in two South Asian cities' undersöker Julia Wardhaug (2009) hur människors tiggande regleras i två sydasiatiska städer. Wardhaug pekar på att tiggandet finns i alla delar av världen men uppfattas något olika beroende på kultur och religion. I Indien och i Nepal, de länder där hon utfört sina studier, kontrolleras de människor som tigger, men samtidigt har människorna som tigger en etablerad roll i samhället. De människor som tigger regleras dels genom exkludering, så som förbud att tigga på vissa platser, men inkluderas även då de, exempelvis, får tillgång till mat på en viss plats en viss tid. Dock menar Wardhaug att både exkluderingen samt inkluderingen syftar till att kontrollera de människor som tigger.

I artikeln 'Dealing with disorder: Social control in the post-industrial city' går Katherine Beckett och Steve Herbert (2008) igenom olika former av sociala kontrollmetoder som tillkommit över hela USA med syfte att stänga ute människor, som tillhör marginaliserade grupper, från offentliga platser. Beckett och Herbert diskuterar dessa rättsliga innovationers ursprung och de teoretiska konsekvenserna av dem. I sin artikel fokuserar de på ett ekonomiskt/politiskt perspektiv av de sociala kontrollmetoderna och de anför Foucaults syn på de postmoderna formerna av makt. Exempel på kontrollmetoder som Beckett och Herbert tar upp är "gated city" (sid 7) där stadens arkitektur utformas med syfte till social exklusion för vissa oönskade grupper människor. "Broken window policing"¹⁸ (sid 8) är ett annat

---

¹⁸ "Broken Window" syftar till att om ett fönster är trasigt är det bäst att laga det direkt annars indikerar det på en stad som inte är i ordning vilket drar till sig mer skadegörelse i framtiden som sedan riskerar urarta helt (Beckett och Herbert, 2008).

exempel som bygger på teorin att de små problemen i samhället ska åtgärdas annars kommer de dra till sig större problem i framtiden. Beckett och Herbert beskriver hur ”parks exclusion laws” (sid 13) tillkommit som medför att en person kan bli direkt utförd från en park, om personen uppvisar ett olämpligt beteende, med straffrättsliga påföljder. Detta är i linje med, menar Beckett och Herbert, Foucaults idéer om post-disciplinära tekniker genom ’rumslig styrningsrationalitet’¹⁹. Den sociala kontrollen sker subtielt med små, ändock effektiva, medel så som utformande av staden med syfte att exkludera vissa grupper från samhället och stadens offentliga platser. Becketts och Herberts analys belyser att konsekvenserna av sådana kontrollmetoder kan bli enorma. Det representerar en utvidgning av myndigheternas auktoritet och kontroll samt med en ständig övervakning på stadens offentliga platser. Beckett och Herbert menar att det är i linje med Stanley Cohens (1979) anförande i artikeln ’The punitive city: notes on the dispersal of social control’ där han pekar på en stad där gränserna mellan inne och ute samt mellan skyldig och oskyldig blir otydliga. Betydelsen av brottslighet blir därmed diffus. Den övervakande staden resulterar i ett tillstånd där blotta närvaron på offentliga platser kan vara brottsligt och där reglering, barriärer och osynliga grindar tillkommer för att kontrollera och reglera vissa av stadens invånare.

3.5 Relationen mellan tiggare och samhället

Artiklarna jag nedan tar upp belyser relationen mellan tiggare och samhället. Jag ansåg dessa relevanta att ta med för att nå ökad förståelse kring hur det kommer sig att tiggeri konstrueras på ett specifikt sätt.

I artikeln ’“Money for nothing?”: understanding giving to beggars’ belyser Ian McIntosh och Angus Erskine (2000) relationen mellan tiggare, och människor som de möter, genom att intervjuar 55 invånare i Edinburgh. McIntosh och Erskine utgår från exempelvis Georg Simmel²⁰ som menade att mänsklig interaktion nästan alltid innefattar utbyte av något slag. Denna reciproka handling, att ge och ta, är essentiellt för mänskliga relationer. McIntosh och Erskine ser det speciellt intressant att undersöka relationen mellan tiggare och de människor som passerar, just eftersom tiggarna ber om ”money for nothing”. Deras slutsatser är att invånarna som möter tiggare dagligen har en väldigt ambivalent inställning till de människor som tigger. En av anledningarna till detta är kanske, enligt McIntosh och Erskine, på grund av den ovanliga relationen, mellan människor som tigger och de människor som passerar, just eftersom de ber om pengar men ger inget tillbaka. Denna typ av relationer ingår inte

---

¹⁹ Översättning från engelskans ’spatial governmentality’.

²⁰ Georg Simmel (1/3 1858 - 28/9 1918) var en tysk filosof och sociolog.

människor vanligtvis i. Ambivalensen uppstår genom att samtidigt som det är en ovanlig och obekvämlig situation för människorna som passerar tiggarna, så finns det också den moraliska aspekten att hjälpa andra. För att nå förståelse för relationen mellan tiggare och de människor som möter dessa, bör alltså både ekonomiska, sociala och moraliska aspekter beaktas.

Hans Swärd (2001) diskuterar i sin artikel 'Hemlösa och tiggare i det offentliga rummet' hur det kommer sig att tiggare och hemlösa i urbana miljöer har rönt stor uppmärksamhet i samhällsdebatten under det senaste decenniet, både i Sverige men även internationellt. Han pekar på tre olika teser vilka anledningar detta kan tänkas ha och menar att det finns stöd för dessa. Dels handlar det om förändringar av hemlöshetsgruppen där de som har det allra sämst ställt fått det ännu sämre under senaste decenniet. Högre krav har ställs på individen med betoning på eget ansvar. En annan tes är att tiggare och hemlösa syns i media mycket mer på senare tid. Detta medför att problemet synliggörs och gör att uteliggarna och tiggarna uppmärksammas mer av förbipasserande. Den sista tesen Swärd diskuterar är att det har skett förändringar av värderingar i samhället vilket påverkar rättigheterna för uteliggarna och för tiggarna. Att värderingarna har förändrats är också något den mediala uppmärksamheten bidragit till då problemet ofta i media hänförs till missbrukproblematik och psykiska problem snarare än till bostads- och socialpolitiken. I Swärds artikel pekar han på en konstruktion av tiggarna som ofta media står för och genom detta får människor föreställningar kring tiggarna som missbrukande och fattiga. På sätt och vis kan det vara bra att uppmärksamma sociala problem istället för att gömma undan dem, men Swärd ifrågasätter dock om en sådan taktik riskerar medföra ännu större utestängning för de människor som tigger. Att människor som går förbi ser dem som offer och något som inte ska finnas hjälper förmodligen inte den enskilde individen till ett bättre liv.

4 Metod

Jag kommer i detta avsnitt börja med att beskriva mitt kunskapsintresse för att sedan gå vidare med att redogöra för metoden som jag valde att använda mig av vid insamlingen av mitt empiriska material. Jag beskriver även hur urvalen skett i min studie. Slutligen så diskuterar jag validiteten, reliabiliteten och generaliserbarheten i min studie samt de etiska övervägande jag gjorde.

4.1 Kunskapsintresse

Ontologi innebär vilka grundantagande vi gör om hur verkligheten är beskaffad medan epistemologi innebär grundantagande om kunskapens natur, vad vi kan och bör söka kunskap om och på vilket sätt vi kan nå denna kunskap (Eliasson, 1995). Syftet med denna uppsats var att undersöka och analysera hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem. För att uppnå detta syfte undersökte jag den anspråksformulerande aktiviteten kring konstruerandet av tiggeri som ett socialt problem. Mitt kunskapsintresse kan liknas med det hermeneutiska i det att jag anser att varje individ tolkar, uppfattar och knyter mening till situationer på olika sätt. De meningar som individer skapar kring händelser och situationer föreligger inte objektiva utan är sociala och kulturella betingelser, det vill säga subjektiva. Denna typ av kunskap är svår att nå på något annat vis än genom tolkning av människors kommunikation och handlande (Hartman, 2004). Forskning ska vara forskaroberoende, genomskinlig och värderingsfri (Esiasson et al, 2005). Men då jag med ett hermeneutiskt kunskapsintresse hade som avsikt att tolka och förstå, anser jag att jag inte kan göra det utan min förförståelse. Min historia och den kontext jag verkar i, påverkar mig i min forskarroll.

Vidare hänför jag mig åt Gadamer (1997) syn på kunskap och sanning som menade att det objektiva inte går att finna utan vi tolkar alltid utifrån biologiska, kulturella och språkliga betingelser. Gadamer menade att språket är absolut essentiellt för att något ska få en betydelse och världen är inte något mer än på det sätt vi kan prata kring världen och beskriva den. Det finns ingen slutgiltig sanning utan snarare en process där det går att åskådliggöra och utvidga sin förståelse och tolkningar. Förståelsen och tolkningen blir en kunskap men måste alltid förhållas till den kontext, tid och tradition där den skapats (Gadamer, 1997). Den förståelse och tolkning, som frambringas i min studie, kan utvidga tidigare kunskap kring tiggeri. Dock konstrueras tiggeri, som ett socialt problem, i en ständigt pågående process. Förståelsen och kunskapen som frambringas måste därför ses i sitt sammanhang och som en tolkning och förståelse som senare kommer till att utvecklas, förändras samt utvidgas. Warnke (1995) menar att Gadamer fått kritik av subjektivister för att hans sett att se på något inte är

subjektivt utan mer en tradition eller historisk verkning. Här håller jag med om att en historia eller en tradition, upplevs och påverkar oss olika, och således så blir min förståelse, inte bara historisk och kontextuell betingad, utan även subjektiv. Att forska utifrån ett subjektivt perspektiv innebär att forskaren utgår från aktörernas konstruktioner för att därigenom uppnå förståelse för deras handlingar och aktiviteter (Aspers, 2007).

Inom socialkonstruktivismen ses frågan, om huruvida ett socialt problem existerar även om vi inte definierat det, som meningslös att svara på (Sahlin, 2002). Intresset tillfaller på själva processen då sociala problem konstrueras och således behöver en sådan fråga inte besvaras (Spector & Kitsuse, 1977). En kritik som riktats mot socialkonstruktivismen är när grupper av människor, så som exempelvis missbrukare eller tiggare, analyseras som sociala konstruktioner och att det då kan uppfattas som att de besvär individen har nonchaleras. Men socialkonstruktivistisk forskning, angående hur sociala problem konstrueras och hur föreställningar reproduceras, handlar inte om att värdera människors olika lidande (Sahlin, 2002). Därmed vill jag påpeka att jag med min forskningsansats inte värdera människors lidande på något sätt eller huruvida de personer som tigger har problem eller inte.

4.2 Kvalitativ metod

Grundläggande skillnad mellan kvalitativ och kvantitativ metod är att den kvantitativa metoden söker kausala orsakssamband och förklaringar medan den kvalitativa metoden snarare söker förståelse (Levin, 2008). Då jag utgick från ett socialkonstruktivistiskt perspektiv, och ämnade undersöka den anspråksformulerande aktiviteten, ansåg jag det som nödvändigt att använda mig av kvalitativ metod, för att uppnå uppsatsens syfte. I den kvalitativa forskningen kan empiri samlas in med flera olika metoder så som exempelvis fallstudier, observationer, livshistorier, introspektion samt intervjuer (Denzin & Lincoln, 2003).

I forskning om den anspråksformulerande aktiviteten används oftast fallstudiemetoden med empiri från flera olika källtyper så som exempelvis dokument, lagtexter, artiklar och intervjuer för att få en helhetsbild över forskningsobjektet (Best, 2001). Jag valde att utföra intervjuer för att samla in mitt empiriska material. Företeelsen tiggeri är inte reglerat genom lag och således finns det ingen lagtext och eller förarbeten till den att studera. Det har inkommit motioner²¹ med olika förslag på reglering av tiggeri, så det hade varit ett alternativ att studera dem. Dock skulle en studie av motionerna enkom bidragit med hur de partier (eller

---

²¹ Se exempelvis Motion 2011/12: Sf344 'Förbud mot tiggeri'.

hur de politiker) som inkommit med dem, tycker att tiggeriet ska åtgärdas. Det hade inte heller getts möjligheten att ställa följdfrågor kring motionerna. Därav ansåg jag det vara rimligast att inte studera dem i min uppsats.

Jag hade kunnat välja att studera de artiklar i media som handlat om tiggeri. Då hade dock mitt fokus blivit annorlunda eftersom jag fått skriva om hur media konstruerar företeelsen. Att använda mig av flera metoder i min empiriinsamling hade kunnat vara en fördel i min undersökning. Att exempelvis både utföra intervjuer samt analyserat dokument/artiklar torde möjligtvis ännu bättre ha besvarat mitt syfte. Dock hade kunskapen utifrån en analys av intervjuer och kunskapen utifrån en analys av tidningsartiklar/dokument fått hanterats olika eftersom de frambringat en empiri av skild karaktär. Därmed bedömde jag det som att det hade blivit för tidskrävande inom ramen för en masteruppsats. Jag ämnade få en aktuell bild över den anspråksformulerande aktiviteten och jag ansåg därför att intervjuer med anspråksformulerare i samhället passade bäst utifrån studiens syfte.

4.2.1 Intervjuer

Det finns olika former av kvalitativa intervjuer exempelvis strukturerade, semistrukturerade och ostrukturerade (May, 2005). De olika formerna ger olika karaktär på den empiri som insamlas. Därför är det viktigt att ha insikt i vad som intervjuerna ska frambringa innan formen på intervjuerna väljs (Lantz, 1993). Jag ämnade fånga respondenternas anspråksformuleringar utifrån deras referensramar och beskrivningar. På förhand valde jag att använda mig av semistrukturerade intervjuer för min empiriinsamling. Det som karakteriserar denna intervjuform är att frågorna är specificerade men det finns en öppenhet för den som intervjuar att ställa följdfrågor och eller be respondenterna utveckla sina svar. Det skapar en mer djupgående intervju och medför att respondenterna kan besvara frågorna utifrån deras egna referensramar (May, 2011). Jag valde att använda mig av en intervjuguide²² som enkom innehöll några få öppna frågor. Utifrån frågorna fick respondenterna sedan styra vad som var det viktiga att prata om kring tiggeri. Eftersom jag inte ämnade utföra någon jämförelse i min undersökning var det inte nödvändigt att ställa exakt samma frågor till mina respondenter. Det var även så att jag använde intervjuguiden mer under vissa intervjuer jämfört med andra. I en av intervjuerna använde jag i princip inte alls intervjuguiden och intervjun blev då mer ostrukturerad till karaktären. En intervju av mer öppen art kan bidra till en intensiv dynamik mellan den som intervjuar och respondenten. Ett problem med det kan vara att intervjun övergår till att likna mer ett samtal än en forskningsintervju (Lantz, 1993). Jag upplevde att så

---

²² Se 'bilaga 1'.

eventuellt skedde vid något av mina intervjutillfällen. Med det inte sagt att det enkom är negativt. Det kan vara så att det frambringar respondenternas djupgående uppfattning och upplevelse kring det studerade ämnet (Lantz, 1993). Då jag lät mina respondenter styra intervjuerna, med syftet att det skulle frambringa den empirin jag var ute efter, kan det te sig svårt att på förhand välja en intervjuform och sedan strikt hålla sig till den. Därav ser jag inte det som fel att jag eventuellt pendlade mellan att utföra öppna ostrukturerade intervjuer och att utföra semistrukturerade intervjuer. Min avsikt var att anpassa mig till situationen och till respondenten, inte anpassa mig till en viss, på förhand vald, metod.

Var intervjuerna utförs kan påverka intervjuernas resultat och karaktär. För att mina respondenter skulle känna sig så bekväma som möjligt, och på så sätt vara avslappnade under intervjuerna, lät jag dem bestämma var intervjuerna skulle genomföras. I fyra av fallen utfördes intervjuerna på respondenternas arbetsplats. Vid ett av intervjutillfällena befann vi oss i ett rum, som respondenten valt och bokat, i en fastighet tillhörande stadsförvaltningen. Slutligen utfördes en intervju i respondentens hem.

Innan intervjuerna utfördes meddelade jag till respondenterna, via mail, att mitt forskningsintresse var samhällets inställning till företeelsen människor som tigger vilket kan ha påverkat dem. Kjær Jensen (1995) anser att det är en illusion att som forskare ha förhoppningen att inte påverka respondenterna eftersom respondenterna redan innan intervjuerna hålls, bygger upp förväntningar på intervjuens innehåll, på ämnet samt på situationen. Men samtidigt ser jag det som en möjlighet för respondenterna att, i och med att de visste vad intervjuerna ungefär skulle handla om, vara förberedda och kanske därmed vara mer bekväma under intervjuerna. Jag förklarade inte begreppet tiggeri/tiggare vidare för respondenterna, eftersom min avsikt var att de skulle prata om tiggare/tiggeri, utifrån hur de definierar företeelsen och vad de tillskriver begreppen. Sammanlagt genomförde jag sex intervjuer och de varade från cirka 25 min upp till 1,5 timme.

4.3 Urval

För att studera den anspråksformulerande aktiviteten kring konstruerandet av ett specifikt socialt problem är det viktigt att det enkelt går att lokalisera en sådan aktivitet i samhället samt vilka aktörer som kan anses vara anspråksformulerare (Spector & Kitsuse, 1987). Jag utförde min studie i ett avgränsat område och valde i första hand att söka efter anspråksformulerare i Malmö. På grund av svårigheter att få tag på aktörer valde jag att även inkludera Lund i mitt studerade område. Det är inte viktigt i vilket specifikt område som jag

utfört min studie på, förutom nödvändigheten att det förekommer anspråksformulerande aktivitet där, kring konstruerandet av tiggeri som ett socialt problem. Dock är det viktigt att påpeka att det är *min tolkning* att det förekommer i detta område. Jag utgick ifrån kriterierna att en företeelse adresserats som ett socialt problem, till exempel i media och i andra former av samhällsdebatter, att det förts vidare diskussioner och debatter kring definierandet av det specifika sociala problemet samt debatter kring förslag på åtgärder (Blumer, 1971). Jag fann att flera aktörer uttalat sig om tiggeri, i media, både i Malmö och i Lund. Dessa uttalande har exempelvis handlat om på vilket sätt tiggeri är ett problem, anledningar till att tiggeri existerar samt förslag på åtgärder för att hantera företeelsen (Se exempelvis Skilving, 2008; Dagens Nyheter, 2011; Aftonbladet, 2007; Svenska Dagbladet, 2007).

För att göra mitt urval till min studie utgick jag i från vilka som kan anses vara anspråksformulerare i samhället exempelvis media, politiker, praktiker och forskare (Meeuwisse & Swärd, 2002). Vidare utgick jag även från de som kan tänkas ha 'politiskt ansvar' det vill säga de aktörer som innehar en position i samhället som medför att de kan anses ha en skyldighet och en möjlighet att, om något anses vara ett socialt problem, göra något åt det (Gusfield, 1981). Jag fann genom tidningsartiklar vilka aktörer som hade uttryckt åsikter kring tiggeri. Därigenom fick jag bilden av att det var främst politiker som så gjort. Politiker kan sägas vara anspråksformulerare i samhället utifrån att de framfört åsikter kring tiggeri, i tidningsartiklarna. De innehar även positioner som har stor möjlighet att påverka samhället samt har ett ansvar att göra något åt sociala problem ('politiskt ansvar'). Politiker i samhället stiftar lagar, anslår medel och skapar ramar för verksamheter i kommuner. Politiker har även nära anknytning till socialt arbete eftersom de fattar beslut, i vissa fall, i enskilda ärenden inom socialtjänsten (Swärd & Starrin, 2006). Därmed valde jag att ta kontakt med tre olika politiska partier som framfört åsikter om företeelsen; Socialdemokraterna, Moderaterna samt Sverigedemokraterna. Jag mailade de kommunala ordförandena i respektive parti som sedan vidarebefordrade mig till den representant som jag därefter intervjuade. Samtliga partier som jag kontaktade valde att ställa upp på intervju.

Polisen har framkommit i media med åsikter kring företeelsen tiggeri (se exempelvis Dagens Nyheter, 2011; Expressen, 2009). Polisen har en position i samhället som framstående och synliga. I sitt yrke kommer de, eventuellt, i kontakt med människor som tigger samt har de även att göra med andra människors klagomål, eller liknande, kring tiggeri. Polisen har också förekommit i en debatt i media efter att de utvisat romer, på grund av att de tiggde, vilket de i efterhand fick stark kritik för, av Justitieombudsmannen (Dagens Nyheter 2010; Rapport,

2011). Därmed valde jag att polisen skulle ingå i mitt urval. Jag mailade till polisen i mitt urvalsområde och en polis valde att ställa upp på att bli intervjuad.

Den sociala frivilligsektorns²³ verksamheter har en viktig funktion i vårt samhälle, både vad det gäller i form av insatser samt som opinionsbildare (Svedberg, 2001). Därmed ansåg jag det var rimligt att ta med en representant från någon frivillig organisation²⁴, som arbetar med utsatta människor, i mitt urval. Jag kontaktade ett flertal aktörer varefter en av dem valde att ställa upp på intervju. Denna respondent jobbar med utsatta människor, främst hemlösa.

Jag ämnade även ta med en representant som arbetar med socialt arbete inom den offentliga sektorn²⁵. Socialarbetare har möjlighet att uppmärksamma klienters eller utsatta personers behov av självbestämmande. De kan även ingå samarbeta med andra organisationer och verksamheter samt engagera sig i policyfrågor genom politiskt arbete eller lobbyarbete (Swärd & Starrin, 2006). Därmed ansåg jag det vara högst relevant att ta med en socialarbetare i mitt urval. Då jag sökte på internet fann jag en uppsökande verksamhet, numera nerlagd, inom den offentliga sektorn. Att få intervjuva någon av medarbetarna i den uppsökande verksamheten bedömde jag som värdefullt då de i sitt arbete kan tänkas komma i direktkontakt med människor som tigger. Jag kontaktede dem via mail och en av dem, en socionom, valde att ställa upp på intervju.

Respondenterna blev ombedda att ställa upp i intervjun och besvara frågorna utifrån den aktör de representerade. Sammantaget intervjuade jag sex respondenter: tre politiker, en socionom som arbetar inom den offentliga sektorn, en polis samt en som arbetar med utsatta människor inom den frivilliga sektorn.

Anledningen till att jag valde att inte ta med en representant, från någon av de större tidningarna inom urvalsområdet, var eftersom media har en något annorlunda roll, som anspråksformulerare, än de övriga i mitt urval. Media har möjlighet att uppmärksamma sociala problem, kräva åtgärder samt granska socialarbetare och politiker. Men media är även en viktig kanal för andra aktörer att utnyttja för att påverka samhällets syn på sociala problem

---

²³ Samlingsnamn för organisationer, verksamheter och insatsers som är primärt inriktad på ökad välfärd för grupper eller individer. De är konstitutionellt skilda från statsmakten och har inte primärt en kommersiell karaktär samt syftar inte till ekonomisk vinst. För vidare begreppsutveckling se Blennberger (1993).

²⁴ Organisationer som ”utan uppmaning från myndighet, engagerar sig praktiskt i olika sociala samhällsområden. De är också frivilliga eftersom de medlemmar som vänder sig till dessa organisationer väljer att delta i de verksamheter som organisationen anordnar. En tredje dimension av frivilligheten inryms i det förhållandet att organisationerna delvis är öppna för ideellt (oavlönat) och frivilligt arbete.” (sid 179-180, Statens offentliga utredningar, SOU 2001:95).

²⁵ Med socialt arbete inom offentlig sektor avses välfärdsstatens kärnområden där socionomer verkar: hälso- och sjukvård, kriminalvård, skola samt kommunernas socialtjänst (Lundström & Sunesson, 2006).

och lösningarna på dem (Swärd & Starrin, 2006). Media är alltså inte enkom primära anspråksformulerare utan även sekundära eftersom de också förpackar, och eventuellt omformulerar, andras anspråk (Best, 1993). Därmed bedömde jag att de först och främst inte har egna anspråk, med det inte sagt att de inte är viktiga aktörer för att påverka i samhället. Om jag hade intervjuat en representant, ifrån någon av de större tidningarna i mitt urvalsområde, hade de möjligtvis framfört påstående som någon slags sammanlagd, eller medelvärde, av de anspråk som de "förpackat" från andra anspråksformulerare. Dock har media, mer specifikt tidningsartiklar, varit till stor hjälp för mig, både i att välja ämne för denna uppsats samt för att göra vidare urval. Jag hade kunnat välja att försöka ta med anspråksformulerare, som hade uttryckt olika anspråk, till exempel några som ansåg att tiggeri är ett socialt problem och några som ansåg att det inte är ett socialt problem. Det hade dock medfört en uppsats av annorlunda karaktär eftersom de ställt anspråken emot varandra och blivit jämförande. Därmed valde jag, med tanke på uppsatsen syfte, att fokusera på de anspråksformulerare som framfört att tiggeri är ett socialt problem.

Jag vill tillägga att jag inte kände, eller tidigare träffat, någon av de respondenterna som ingick i mitt urval. Samtidigt är det så att vi aldrig kan vara helt neutrala. Att mina respondenter representerade särskilda aktörer i samhället gör att jag hade en uppfattning om dessa aktörer sedan tidigare, exempelvis utifrån vad jag läst om dem i media. Jag reflekterade över detta innan jag genomförde mina intervjuer för att undvika att detta skulle påverka mig i min interaktion med respondenterna.

4.4 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet

Jag hade som avsikt att genom den anspråksformulerande aktiviteten undersöka och analysera hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem. Om min studie skulle få en låg resultatvaliditet innebär det att jag inte lyckats med just detta (Esaiasson et al, 2005). Två aspekter som direkt skulle påverka studiens validitet är om det skulle visa sig att det inte pågår anspråksformulerande aktivitet, kring företeelsen, i urvalsområdet eller om de aktörer jag valt ut, inte är anspråksformulerare i processen att konstruera tiggeri som ett socialt problem. Jag har tolkat²⁶ det som att det pågår anspråksformulerande aktivitet, kring tiggeri som ett socialt problem, i urvalsområdet samt att de aktörer jag valt ut, kan sägas vara anspråksformulerare i processen att konstruera tiggeri som ett socialt problem. Dock är det viktigt att inte ta förgivet på förhand, att de respondenter som väljs ut som anspråksformulerare, är deltagare i den anspråksformulerande aktiviten kring ett specifikt

---

²⁶ Vilket jag redovisat för hur, under urvalsavsnittet.

socialt problem (Spector & Kitsuse, 1987). Även om jag gjorde mitt urval efter en bedömning att de aktörer som respondenterna representerade, är anspråksformulerare i processen att konstruera tiggeri som ett socialt problem, hade det kunnat visa sig efteråt att så inte var fallet. Det är min tolkning, även efter empiriinsamlingen, på grund av just vad empirin frambringade, att de aktörer jag valde ut, kan sägas vara anspråksformulerare i processen att konstruera tiggeri som ett socialt problem.

Huruvida mina respondenter besvarade frågorna utifrån sig själva eller utifrån den aktör de representerade, vilket de blev ombudda att göra, kan ha påverkat studiens validitet. Denna aspekt är svår, för att inte säga omöjlig, att helt säkerställa. Jag försökte undvika denna problematik genom att ställa frågor på ett visst sätt, exempelvis: ”Hur ser ni på företeelsen att människor tigger?”, det vill säga jag använde benämningen ’ni’.

Mitt empiriska material och det urval jag gjort är givetvis påverkat av min tolkning. Tolkningar baseras i hög grad på omdömen och erfarenheter vilket inte går att bortse ifrån. Detta innebär att det aldrig går att säkerställa att en tolkning är absolut korrekt (Gilje & Grimen, 1992). Det är heller inte min avsikt, då jag anser att det inte finns någon objektiv sanning eller kunskap. Gilje och Grimen (1992) tar upp viktiga aspekter för den kvalitativa metodens resultat. Tolkningar ska motiveras väl och alternativa tolkningar ska diskuteras. Det är också viktigt med den så kallade subjektivitetsprincipen. Denna innebär att den handlande aktörens egna begrepp och definitioner av händelser ska framkomma i resultatet utöver de analytiska eller teoretiska begreppen. Då jag redovisat min empiri har jag skrivit respondenternas påstående ordagrant. Andra forskare hade kanske sett, tolkat eller analyserat annorlunda, utifrån de påståendena, än vad jag har gjort. De hade kanske även valt ut andra påståenden att analysera.

Reliabilitet innebär huruvida mätinstrumenten som använts i studien är rätt hanterade. I kvalitativa studier innebär detta exempelvis att anteckna rätt samt att transkribera korrekt. Detta för att samma mätinstrument på nytt ska kunna användas och uppnå samma resultat varpå en god reliabilitet är uppnådd (Kvale, 1997). Essiaisson et al (2005) tar upp att kravet på forskaroberoende analysinstrument kan te sig svårare inom den kvalitativa undersökningen. Genom att noggrant synliggöra sin empiri och sina resultat, vilket jag försökt att göra, så att även andra människor har en möjlighet att bedöma materialet, behöver detta inte vara ett problem. Donmoyer (2000) argumenterar för att den traditionella synen på generaliserbarhet, så som randomiserade studier och statistisk signifikans, inte är speciellt fruktbar för socialt arbete. Han anser att om materialet är användbart för exempelvis en

praktiker, för att kunna förstå människor i en viss situation bättre, går det att prata om en generaliserbarhet som är mer adekvat. Med en Socialkonstruktivistisk ansats finns det inte heller någon mening med att försöka uppnå generaliserbarhet eller kausala sambandsförklaringar. Den sociala världen är alldeles för komplex och subjektiv och målet kan mer sägas vara en ökad förståelse för hur människor skapar, förstår och reproducerar sociala situationer (Torraco, 2005).

4.5 Hantering av empiriskt material

Jag spelade in mina intervjuer och transkriberade dem direkt efter varje enskilt intervjutillfälle för att därefter påbörja kodningen av materialet. Kodning vid semistrukturerade/öppna intervjuer kan te sig svårare, än vid mer strukturerade utförda intervjuer, då det kräver mer arbete i efterhand (Jönson, 2010). När intervjuerna var färdigutförda gick jag igenom det transkriberade materialet flertalet gånger. Jag valde sedan att utgå från hur anspråk oftast är uppdelade; 1. Att en företeelse existerar, 2. Att den företeelsen är problematisk, 3. Att det har en specifik karaktär, 4. Förslag på åtgärder för att hantera problemet (Best, 2001, sid 8) för att finna återkommande teman och ordval som jag kunde kategorisera empirin i. Jag ansåg att en sådan uppdelning blev rimlig och passade mitt empiriska material, samt mitt syfte, väl. En annan uppdelning som hade varit möjligt att utgå från är Toulmins argumentationsmodell eftersom det är en uppdelning som ofta används i socialkonstruktivistiska studier (se exempelvis Coltrane & Adams, 2003 samt Best, 1987). Jag ansåg dock att den uppdelningen jag gjorde, passade mitt material bättre, än vad Toulmins argumentationsmodell hade gjort.

I de påstående som jag använt mig av, när jag redovisar och analyserar mitt empiriska material, har jag tagit bort upprepade ord samt ljud så som "eehh". I de ord som jag transkriberade i form av hur orden låter i talad form så som exempelvis "asså" har jag gjort om dem till korrekt stavning; "alltså". I de påståenden där respondenten har kort pausat när de pratat, och jag har sagt "mm", och de därefter har fortsatt sin mening har jag valt att markera pausen med tre punkter.

4.6 Etiska övervägande

Vetenskapsrådet ställer kravet på forskare att väga två aspekter mot varandra, nyttan av forskningen som kan frambringas och den eventuella skadan den kan medföra för individer eller grupper (Vetenskapsrådet, 2002). Jag valde att utföra en studie som undersökte och analyserade hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem. Jag intervjuade de respondenter, som ingick i undersökningens urval, vilket medför att jag har ett ansvar att behandla den

informationen jag fått tillgå på ett respektfullt sätt. Uppsatsens ämne, tiggeri, kan vara ett något känsligt ämne att uttrycka åsikter kring. Därav är det kanske ännu viktigare att behandla materialet med respekt. Det var också viktigt att jag under intervjuerna var medveten om att det kan vara ett känsligt ämne att prata om, vilket jag försökte vara. Jag ifrågasätter inte heller något av de påståenden som framförts, varken i intervjusituationerna, eller i efterhand. En av mina respondenter bad om att få se de citat som jag valde ut att använda mig av. Jag valde att maila hela intervjun i transkriberad form till respondenten, för att denne skulle få möjlighet att ta bort stycken eller påståenden.

Ett problem är rätten vi forskare tar att kategorisera människor. Detta är något jag funderat mycket på eftersom jag undersökte hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem. I och med det har jag kategoriserat både tiggeri och tiggare samt även kategoriserat, de aktörer mina respondenter representerar, som anspråksformulerare. Men återigen är det viktigt att poängtera att jag har försökt fånga hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem, inte några objektiva tillstånd.

Vetenskapsrådet (2002) statuerar fyra huvudkrav för forskning; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet. Kort innebär dessa att berörda i studien ska få information kring studiens syfte, att de själva har rätt att bestämma över sin medverkan och också rätt att när som helst avsluta sin medverkan. Detta framförde jag innan intervjuerna påbörjades. Vidare ska uppgifter kring individer som ingår i studien ges största möjliga konfidentialitet samt att det insamlade materialet enkom skall användas i forskningssammanhang. Det finns en risk att konfidentialitetskravet är något problematiskt i min uppsats. Jag har utfört intervjuer med bland annat politiker, vars parti de representerar är utskrivet, i ett begränsat område, Malmö/Lund, och det finns en risk att det skulle kunna gå att härleda vilka dessa människor är. Jag valde att inte närmare precisera vad de politiker, som ingick i mitt urval, arbetar med och vilka uppdrag de har, för att på så vis ge dem större konfidentialitet. Ingen av mina respondenter bad om att få vara anonym.

5 Socialkonstruktivistisk teori

Som jag redogjorde för inledningsvis utgick jag ifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv. Detta perspektiv har sina rötter i socialkonstruktivistisk teori (Jönson, 2010). Därmed kommer jag att använda mig av begrepp, inom socialkonstruktivismen, för att analysera min empiri. Jag kommer att börja med att beskriva lite mer ingående hur socialkonstruktivismen ser på sociala problem och sedan gå vidare med de begrepp, inom teorin, som är centrala i min analys.

Inom den socialkonstruktivistiska teorin förstås den mänskliga verkligheten som en ständigt pågående socialt konstruerad verklighet (Berger & Luckmann, 1991). Denna verklighet och kunskapen om den, skapas genom social aktivitet och interaktion mellan människor (Best, 2004). Spector och Kitsuse (1987) och Blumer (1971) argumenterade under 1970-talet för att studier om sociala problem skulle behandla dess uppkomst och utveckling. Den sociala konstruktionen av sociala problem började därmed studeras. Detta innebar en övergång från sociala problems objektiva tillskrivelse, så som att något är skadligt, till ett fokus på sociala problems subjektiva tillskrivelser, till exempel hur det pratas om dem (Loseke, 2003). Spector och Kitsuses definition över sociala problem "the activities of individuals or groups making assertions of grievances and claims with respect to some putative conditions" (Spector & Kitsuse, 1987, sid 75) räknas som en av de mest inflytelserika definitionerna då det socialkonstruktivistiska perspektivet på sociala problem utvecklades (Best, 2004). Spector och Kitsuse sökte efter den gemensamma faktorn i sociala problem och drog slutsatsen att det enda sociala problem har gemensamt, är att de kallas sociala problem. Därför menade de att studier om sociala problem torde handla om den process då sociala problem konstrueras istället för att handla om specifika tillstånd. För att undersöka denna process är det den anspråksformulerande aktiviteten i konstruerandet av sociala problem som studeras (Spector & Kitsuse, 1987). Det är den anspråksformulerande aktiviten som jag fokuserar på i min uppsats och jag kommer nedan redogöra för begreppen.

5.1 Anspråksformulerande aktivitet

Det är i den anspråksformulerande aktiviteten som sociala problem konstrueras genom en kollektiv process. Den anspråksformulerande aktiviteten är alltid en interaktion mellan olika aktörer (Spector & Kitsuse, 1987). Anspråksformulerares intresse ligger i att uppmärksamma samhället på att en viss företeelse är ett socialt problem samt vad i företeelsen som mer specifikt är problematiskt. En del av företeelserna är väletablerade som sociala problem och är redan uppmärksammade i samhället medan andra inte är det. Även om ett socialt problem är

väletablerat i samhället kan anspråksformulerare vilja förändra definitionen av det och vad som mer ingående är det problematiska (Best, 1993). Den anspråksformulerande aktiviteten är ofta en kamp mellan olika anspråksformulerare och deras olika påstående kring hur det sociala problemet ska definieras, vad i det som är problematiskt samt vilka åtgärder som bör vidtas (Best, 2001). Den anspråksformulerande aktiviteten är inte statisk och når aldrig ett fast mål utan är hela tiden en process där sociala problems innebörd och definition kan förändras och omdefinieras (Gusfield, 1981).

Anspråksformulerare är alltså de som konstruerar vår uppfattning om vad som är sociala problem och vad mer specifikt som är problematiskt. De är deltagare i processen att definiera sociala problem (Spector & Kitsuse, 1987). Anspråksformulerare är aktörer i samhället så som politiker, praktiker och media (Meeuwisse & Swärd, 2002). Alla anspråksformulerare besitter inte lika mycket auktoritet och legitimitet att definiera ett socialt problem och har inte heller lika mycket makt att reglera, kontrollera samt att komma med tänkbara lösningar (Spector & Kitsuse, 1987).

När det kommer till att framföra anledningarna till varför en företeelse är problematiskt innehåller dessa vanligtvis referenser till någon form av moral. Ett exempel är *'humanitär moral'*²⁷ där påståenden förs fram, för att påvisa att en företeelse är problematisk, eftersom de människor, som anses tillhöra eller vara utsatta för företeelsen, far illa. Genom att anspråksformulerarna fokuserar på offren och hur de tar skada, i den företeelsen som konstrueras som ett socialt problem, anspelar de på människors medkänsla och sympati. Därmed konstrueras företeelsen till att uppfattas som ett socialt problem som måste åtgärdas för att ta bort smärta och lidande för de utsatta människorna. För att anspela på humanitär moral konstruerar anspråksformulerarna offren, i företeelsen, som väldigt utsatta och drabbade för att på så sätt fånga allmänhetens uppmärksamhet (Loseke, 2003).

En annan form av moral som anförs i anspråksformulerande aktivitet är när påstående tenderar anspela på det rationella och på vad som kan anses logiskt. Anspråksformulerarna konstruerar det sociala problemet och dess lösningar på ett sätt som har till avsikt att verka gagna samhället. På så vis upplevs konstruktionen av det sociala problemet, och dess lösningar, som logiska och rationella för åhörarna. Denna form av påstående kan sägas tillhöra *'rationell retorik'*²⁸ (Best, 1997).

---

²⁷ Översatt från engelskans 'humanitarian moralities'.

²⁸ Översättning från 'rhetoric of rationality'.

En strategi för att konstruera en företeelse till ett socialt problem är då anspråksformulerare för fram påstående som reflekterar någon form av *'kulturell oro'*²⁹ i samhället så som exempelvis hög arbetslöshet, hög invandring eller en ökad fattigdom. Allmänheten tenderar att framförallt oroa sig över extrema företeelser så att genom att konstruera en företeelse som extrem, eller på ett extremt sätt, kan anspråksformulerarna lättare fånga allmänhetens uppmärksamhet på att en företeelse är ett socialt problem. Det är även lättare att få allmänheten uppmärksamma på problemet om det finns tydliga exempel att beskriva då allmänheten tenderar att oroa sig mer för företeelser som har hänt eller händer, än sådana som kan komma till att hända. På så sätt är det viktigt att föra fram bevis, för att något tillstånd verkligen är på ett visst sätt, här och nu. Påstående som anspelar på kulturell oro kan bli mer framgångsrika om anspråksformulerarna förmår att koppla flera olika problem till denna oro (Loseke, 2003).

5.2 Anspråk

Anspråk är det som förs fram av anspråksformulerare och består oftast av fyra delar: 1. Att en företeelse existerar, 2. Att den företeelsen är problematisk, 3. Att det har specifik karaktär, 4. Förslag på åtgärder för att hantera problemet (Best, 2001, sid 8). De två första delarna i anspråket, att en företeelse existerar och att den är problematiskt, är påverkade av i vilken kontext de framförs. Anspråk kring ett problem kan få direkt uppmärksamhet i ett visst samhälle men inte i ett annat beroende på exempelvis landets politiska inriktning eller rådande religiösa och kulturella normer. Att en företeelse är problematisk kan ofta olika anspråksformulerare vara överens om. Däremot brukar de vara oense om vad specifikt det är som är problematiskt, inte att det är ett problem. För att en företeelse ska bli uppmärksammas och sedd som ett problem är det av stor vikt att det är flera anspråksformulerare med i processen, ju fler desto större möjlighet att få uppmärksamhet i samhället. Detta medför att aktörer ofta "hoppas på tåget" när någon annan anspråksformulerare för fram en företeelse som ett problem. Därefter kan de, när problemet blivit uppmärksammat, driva sina individuella anspråk och hur de mer specifikt ser på företeelsen och vad i det som är problematiskt. Delar i anspråk, för att en viss företeelse är ett socialt problem, kan således vara väldigt olika och även motsägelsefulla. Det kan också vara så att anspråksformulerare för fram anspråk för ett visst socialt problem men att agendan egentligen är att uppmärksamma andra sociala problem i samhället. Ett anspråk kring ett specifikt socialt problem uppkommer inte ur ett vakuum utan är ofta influerat av anspråk kring andra sociala problem.

---

²⁹ Översatt från engelskans 'cultural worries'.

Formuleringarna, som framförs i den anspråksformulerande aktiviteten för ett socialt problem, kan likna och påminna om formuleringar kring sådan aktivitet för andra sociala problem. Anspråk kan även innehålla jämförelser med andra sociala problem (Best, 2001).

Påståenden i anspråk kan innehålla indirekta eller direkta koncept, som anspråksformulerare har, kring kategoriseringar, rättigheter och ansvar samt vad som är normalt respektive avvikande (Hacking, 1999). Att namnge ett socialt problem är en viktig del av den anspråksformulerande aktiviteten. Ännu viktigare är det för anspråksformulerare att definiera begreppet och vad som ingår i det. Genom att definiera begreppet pekas det på vad som det är relevant att diskutera om och vad som inte är det (Gusfield, 1981). Best (1993) tar upp olika typer av påstående som framförs för att definiera ett socialt problem och som har olika syften. Genom så kallade *'domänpåstående'*³⁰ försöker anspråksformulerare rikta uppmärksamhet till en inte tidigare definierad företeelse. Det kan också vara ett sätt att föra ett socialt problem, som tidigare varit uppmärksammat, åter på agendan för anspråksformulerande aktivitet. Genom att framföra domänpåstående skapas gränser som medför att det går att avgöra vad som faller inom företeelsens domän och vad som inte gör det. Om anspråksformulerare försöker definiera ett nytt socialt problem, och definiera det inom en egen specifik domän, kan definitionerna medvetet vara breda och vaga.

Anspråksformulerare kan, istället för att börja med att definiera det sociala problemet, framföra påstående som innehåller, vad de anser är *'typiska exempel'*. Dessa exempel är ofta väldigt målade och detaljerade. En annan viktig del, som är vanligt förekommande i anspråksformulerande aktivitet, är påstående innehållande *'estimeringar'* över det sociala problemets antal och utbredning. Detta eftersom ju större och ju vidare utbredning ett socialt problem har, desto större uppmärksamhet kan krävas från samhället. Anspråksformulerare kan även framföra påstående om en *'uppskattad ökning'*³¹ av det sociala problemets storlek och utbredning för att påvisa att något måste göras innan problemet hunnit bli för stort. Vad det gäller åtgärdsförslag som anspråksformulerare framför innehåller de ofta förslag på prevention. En annan vanligt föreslagen åtgärd, i anspråksformulerande aktivitet, är någon form av social kontroll (Best, 1993).

---

³⁰ Översatt från engelskans *'domain statement'*.

³¹ Hacking (1999) menar att det är intressant att det ofta framförs påstående om en företeelses utbredning och ökning eftersom det går att ifrågasätta en ökning jämfört med vad? Dels är en sådan fråga relevant eftersom det inte alltid förs beräkningar över en företeelses antal. Det är också intressant eftersom, även om det finns beräkningar över antalet, om en företeelses definition förändras, så blir inte siffrorna över dess antal relevanta att jämföra eftersom de räknat "olika" företeelser. Därmed kan uttalande över antal, utbredning och ökning vara problematiska påstående att framföra.

6 Redovisning av empiriskt material

I detta avsnitt kommer jag att redovisa och analysera mitt empiriska material. Jag har valt ut de påståendena som kan anses vara en del i processen att konstruera tiggeri som ett socialt problem. För att strukturera upp påståendena på ett tydligt sätt har jag valt att använda mig av Bests (2001, sid 8) uppdelning av anspråk:

- Att en företeelse existerar
- Att den företeelsen är problematisk
- Att det har en specifik karaktär
- Förslag på åtgärder för att hantera problemet

Inom varje uppdelning har jag valt att vidare dela upp påståendena kring olika teman som jag fann i mitt material. Vissa påståenden ansåg jag tillhöra två eller flera av indelningarna och såldes kommer vissa av påståendena att presenteras flera gånger. Efter var och en av de fyra uppdelningarna kommer ett stycke där jag analyserar den utvalda empirin med hjälp av min teori.

Påståendena är märkta med förkortningar på den aktör som respondenten, som sagt påståendet, representerar enligt följande:

P.S.: Politiker Socialdemokraterna

P.M.: Politiker Moderaterna

P.SD.: Politiker Sverigedemokraterna

SA.: Socialarbetare kommunal uppsökande verksamhet

F.O.: Representant frivillig organisation

PO.: Representant polis

6.1 Att en företeelse existerar

Respondenterna framförde påståenden om att tiggeri existerar. Deras påstående bestod främst av att de själva sett tiggeri och tiggare i staden och att de på så sätt visste att det existerar. Därmed har jag valt att enbart behandla materialet, som faller inom att en företeelse existerar, under en rubrik; '*Självupplevt*', vilken följer nedan.

Självupplevt

Att respondenterna de facto själva sett människor som tigger på gatorna var något som återkom i flertalet av påståendena. Påståendena handlade om att de sett människor som tigger i staden, det vill säga de talade främst om staden och inte landet i sin helhet, även om det också förekom. Just *'tittar på stan'*, *'ser folk som sitter och tigger'* och *'ser'* var formuleringar som förekom frekvent i påståendena när respondenterna talade om att tiggeri/tiggarna existerar. Sådana påstående kunde exempelvis vara:

PO.: [...] just i centrum. På olika ställen, att man ser folk som sitter och tigger.

P.M.: Just nu så finns det ändå ett gäng som jag har noterat genom att bo inne i city och verka där och gå där på gatorna, att där finns ett gäng som har varit där nu kanske ett år.

SA.: Men sen är det ju även alla dom från andra länder som kommer hit och vistas illegalt. Och som inte har någon försörjning. Och dom ser man ju också rätt så ofta stående ute och tigga.

Det fanns också respondenter som framförde påstående som var mycket målande och beskrivande över de människor som de själva sett tigga i staden:

F.O.: [...] Det var en kvinna som satt, det var en dag när det var hemskt kallt. Det var vinter alltså. Det var en kvinna som satt på marken och det är det värsta tycker jag att dom sitter på marken...och satt utanför Seven Eleven på vägen mot Mårtenstorget. Så satt hon där och det var kallt. Och då köpte jag en mugg te. Och en smörgås till henne. Och så gav jag henne det...hon sa ju tack på sitt språk vad det nu var. Sen började hon ta fram bilder och skulle visa mig på sina barn. Så då ville hon ha mera...och jag var inte intresserad. Eller intresserad... jag tyckte synd om henne för att hon frös. Och jag tänkte att hon mår bra av en smörgås. Men jag kan inte försörja hennes barn...och då kan hon gå till socialen. Därför att enligt socialtjänstlagen så är det, så är det vistelsekommunen som har ansvar. Men så vitt jag förstår så gör dom inte det.

Att företeelsen även är utbredd framfördes i påståendena. Både att det är utbrett inom Sverige men också att det tiggeri, som förekommer och setts av dem själva, är något som härrör från andra länder. Återigen framfördes påståendena utifrån att de själva sett tiggarna/tiggeriet, till exempel att *vi ser* samt att *det syns*:

P.SD.: Vi ser ju det hela tiden och vi ser, vi ser ju det över hela Sverige egentligen. Nu kan jag ju som malmöpolitiker bara ta upp det fallet, alltså just när jag tar upp det i motion kan jag ju bara ta själva Malmö. Det syns ju över hela Sverige. Så det är väldigt tydligt.

P.S.: [...] man förfasar sig när man kommer utomlands och ser hur mycket det är, och så är man glad att så har vi inte det i Sverige och så plötsligt så möter man det i alla fall.

6.1.1 Analys: att en företeelse existerar

Påståendena som framfördes om att tiggeri existerar byggde på att respondenterna själva sett tiggarna på gatorna. Att beskriva exempel på det specifika sociala problemet, gärna målade och detaljerade, är något som Best (1993) tar upp är vanligt i anspråksformulerande aktivitet, så kallade *'typiska exempel'*. Sådana kan framföras istället för, eller innan, anspråksformulerarna mer ingående definierar det sociala problemet. Att även framföra påståenden, som handlar om problemets utbredning, är en annan viktig del inom den anspråksformulerande aktivitet, eftersom ju mer utbrett ett problem är, ju mer uppmärksamhet kan krävas av samhället (Best, 1993). Precis som Best (1987) lyfter fram i sin artikel om försvunna barn, finns det inget nationellt tillvägagångssätt över hur människor som tigger ska räknas. Det medför att det blir extra betydelsefullt för anspråksformulerarna, att framföra påstående kring tiggeriets omfattning.

Det framfördes påstående om att tiggeri, som ett socialt problem, är något som spridit sig från andra länder. Parnaby (2003) tar upp i sin artikel att *'anti-squeegee'*-anspråksformulerare lade stor vikt vid att framföra påstående så som att *'squeegee kids'* både spred sig samt förökade sig. Påståendena innehöll inte enkom att tiggeriet spridit sig från andra länder utan att det även syntes och hade spridit sig över hela landet. Att peka på att det är något som sprider sig och att antalet tiggare också riskerar öka i antal, kan sägas vara påstående kring den *'estimerade ökningen'* och är vanligt förekommande i anspråksformulerande aktivitet (Best, 1993). Genom att föra fram påstående, om att tiggeriet både ökar och är ett utbrett problem, medför en konstruktion av tiggeri som ett socialt problem som samhället måste hantera på något sätt för att stoppa.

6.2 Att företeelsen är problematisk

Respondenterna framförde påståenden kring att tiggeri är problematisk, på flera olika sätt. Jag har delat in påståendena i olika teman som jag fann återkommande i mitt empiriska material. Först börjar jag med att beskriva de påståenden som pekar på att företeelsen är problematiskt eftersom det är *'Ovärdigt, nedbrytande och eller provocerande'*. Därefter går jag vidare till de påståenden som handlar om någon form av *'Organiserat tiggeri'* och att det därmed är problematiskt. Slutligen kommer de påståenden som handlar om att *'Okunskap'* är ett problem.

Ovärdigt, nedbrytande och eller provocerande

Att det är *ovärdigt* för individen som tigger, och eftersom det är ovärdigt att tigga så är det ett problem, framfördes i flera av påståendena. Mer specifikt så var det sättet tiggeriet sker på, att sitta helt passivt eller att visa upp någon form av handikapp, framhålls som särskilt ovärdigt och nedbrytande. Exempelvis kunde sådana påståenden vara:

P.S.: [...] Och sen liksom just den här tiggeriet som man ser i andra länder där människor sitter och blottar sina sår eller sina amputerade ben eller sina, alltså, det är ju liksom, det är ju vi inte vana vid. Och det är ovärdigt på alla sätt [...].

P.S.: [...] det här med att tigga i form av att sträcka fram handen och liksom, och titta... vädja med blicken, det är väldigt förnedrande för en människa att hamna i den situationen, jag tror det är helt nerbrytande för självkänslan och så. Det är ju en helt annan sak om man är, liksom bjuder själv tillbaks genom att sjunga eller, vad man nu, uppträda på något sätt, för då kan man bevara sin självkänsla. Jag tror det är väldigt nerbrytande att, att liksom just stå och bara hålla fram handen och tigga sådär.

Påståenden framfördes där det poängterades, att på grund av det skyddssystem som finns i Sverige, så ska ingen behöva tigga, i och med det så blir det *provocerande* eller *osmakligt* för medborgarna när det ändå finns människor som tigger:

P.SD.: Sen tycker jag själv, och det vet jag många människor tycker, det är ganska osmakligt i ett land som Sverige där alla människor, alla människor får något stöd av något slag om man vill [...] det ska inte finnas något som säger att man behöver sitta och tigga.

P.S.: [...] ingen människa som bor i Sverige och som drabbas av en sjukdom ska behöva stå och tigga för att man är sjuk och inte kan arbeta. Alltså där har vi ju skyddssystem [...] därför man blir så provocerad när man ser folk sitter med, med någon sorts sjuklighet och tigger. För att då är, då tänker jag i alla fall, nämen det här måste va från något annat land som har kommit hit för att just sitta och tigga.

PO.: Vi har ett sådant, ändå måste jag säga, bra och civiliserat system i Sverige att ingen ska behöva sitta på gator och torg med handen i vädret och be om pengar. Därför att vi har ett socialt skyddsnät som fångar alla som vill bli uppfångade av det.

Det framfördes påstående som pekade på att det inte enkom är ett problem för de som tigger utan det är också ett samhällsproblem i och med att övriga invånare i staden, behöver möta och se tiggande människor. Att det inte heller ser bra ut framfördes. Exempel på sådana påståenden:

P.SD.: [...] Att i min stad, där vi har en så fin social välfärd att man ska sitta och tigga. Jag tycker inte det känns bra för mig som invånare. Och det är det som vi hört från många, av dom utanför huset så att säga. Stadens medborgare tycker det är inte bra. Det här är inte trevligt. Det här ger inte mig bra känsla.

P.S.: Jag kan tycka det kanske kan bidra till någon slags gatubild där det... ett samhälle som inte mår bra på något sätt.

Vissa av påstående som framfördes pekade på hur människor som möter tiggare ska agera, det vill säga ge eller inte ge pengar, och att ingen bör ge pengar till tiggare eftersom det finns ett skyddsnet som ska ta hand om utsatta människor. Dock finns det skillnader mellan olika former av tiggeri:

P.M.: [...] och malmöborna bör vara trygg i det att försörjningsstödet finns och det fungerar och därför finns det ingen anledning att ge pengar till tiggare. Och framförallt inte när det är organiserat tiggeri. Sen finns det, som jag nämnde nyss, alltså dom här enskilda som vid givna tidpunkter vill köpa narkotika eller bussbiljett eller vad jag nämnde för exempel. Då blir det lite annorlunda.

Påståenden om att tiggeri skapar problem för de människor som bevittnar företeelsen, då det väcker känslor hos åskådaren som kan vara jobbiga att hantera, var även något som framfördes:

SA.: [...] problemet är nog att det påminner oss andra om hur... att det väcker känslor hos omgivningen.

F.O.: Jo men det väcker ju ens dåliga samvete. Alltså vi vill ju ha ett samhälle där folk inte tigger.

Organiserat tiggeri

Flera av påstående framfördes för att visa på att det är problematiskt just eftersom det är *organiserat* och eller *professionellt* tiggeri i någon form. Att det är organiserat syns tydligt samt i och med att det är organiserat av något slag medför att det inte är en individ som plötsligt behöver pengar för att överleva för dagen:

P.S.D.: När jag tittar på stan så ser det ut, det är ju professionellt, det ser, jag kan säga dom individer som sitter där, det är inte någon som helt plötsligt har tappat sin plånbok, å min månad är slut jag kan inte köpa någon mat har du en femma till mig? Det är inte det vi ser. Utan det vi ser är det professionella som har spridit sig.

P.S.: [...] sådana organiserade ligor, dom är inte, dom är ute efter att tigga ihop mer pengar än att bara få till sin lunch [...].

P.M.: Just nu så finns det ändå ett gäng som jag har noterat genom att bo inne i city och verka där och gå där på gatorna, att där finns ett gäng som har varit där nu kanske ett år. På en fyra fem stycken... Som är, kommer till jobbet inom citationstecken tillsammans snackar ihop sig och delar upp sig på stan. Så där finns ju, någon form av organisation bakom i alla fall.

PO.: [...] men det är nog sannolikt organiserat på ett eller annat sätt [...].

Att det också är, inte bara organisering bakom tiggeriet, utan även *kriminell verksamhet* framkom i påståenden. Jämförelser gjordes med andra företeelser som är organiserade och kriminella så som maffia, prostitution samt människohandel:

P.SD.: Problemet är ju för att vi vet att det är en kriminell verksamhet bakom den.

P.SD.: [...] den här organiserade tiggerimaffian kan man säga. [---] för att dom här tiggarna ska lyckas lite bättre så ska dom helst va lite stympade, av med en arm, eller ett ben eller något sånt där... ingenting vi kan bevisa just i dessa fallen här, men vi vet på många andra ställen, och det kan ju vara dom som kommer hit till Malmö också naturligtvis, har ju till och med dom här organisationerna tillförskansat sig, dom här, så att säga, deras tiggare dom här skadorna och sånt där också.

P.SD.: [...] Alltså det är, alltså jag kan säga verksamheten ser väldigt lik den, den ser väldigt lik ut... där du har liksom en hallick som styr sina horor [...]

PO.: Jag tror att det kan... kan finnas kriminell verksamhet bakom alltså i form av människohandel eller liknande.

Påståenden framfördes att då tiggeriet sker organiserat bör inkomsterna beskattas:

P.M.: [...] alltså om man ska va väldigt krass och byråkratisk så får man i så fall likställa organiserat tiggeri med arbete...alltså att man samlar in pengar och då ska det egentligen beskattas.

Att människor som passerar tiggarna ger dem pengar framfördes som ett problem eftersom det i och med det skapas en *marknad* för människor att komma hit från andra länder för att tigga:

PO.: Det är ju ett, problem tyvärr som jag ser det att det finns en marknad för detta. Det är vi, vi medborgare som indirekt får dom här människorna att sitta på gatan. Människor som ger dom några mynt i sin lilla korg. Tror att dom hjälper den här människan men i förlängningen så innebär det bara att man skapar en marknad för tiggeri i Sverige, att man kan tjäna pengar på att sitta på gatan och tigga. Hade ingen gett dom här människorna några pengar så hade, så hade det inte funnits någon marknad för det och då är det ingen som hade gjort det.

Okunskap

Påståenden framfördes som pekar på att ett av problemen med tiggeri är okunskapen om att känna till samhället och att de som tigger kanske inte vet hur, var och vad de kan få hjälp:

F.O.: Därför jag tycker inte att de ska tigga. Är dom skrivna i Lund så har dom rätt att få hjälp. Och har dom inte pengar till mat så har dom rätt till det enligt socialtjänstlagen. En del av dem känner till att det är så men en del vet inte det...och okungheten är liksom det största hindret, eller ett väldigt stort hinder för väldigt många människor, som är fattiga. Som är fattiga både materiellt och kunskapsmässigt.

SA.: [...] många vet ju inte heller var dom ska vända sig eller har inte förmågan att ta kontakten själv och... begära hjälp.

P.M.: [...] dom här utländska tiggarna dom vet ju antagligen inte hur det fungerar här i Sverige så att säga [...].

Det framfördes också påstående som poängterade att samhället egentligen inte vet så mycket om människorna som tigger. Sådana påstående kunde vara:

P.M.: Samtidigt som vi inte har någon bra bild av varför dom väljer att göra det [...].

F.O.: Det händer ju då och då att man läser i tidningar om någon människa som har dött, och som har jobbat som tiggare så att säga och så visar det sig att vederbörande är jätterik. Så att det är ju inte alltid så att tiggare tigger för att dom behöver pengar för att kunna äta sig mätta eller så. Utan det kan ju va en livsstil och en attityd, och en fix idé. Och det vore väl väldigt intressant att veta vad det är.

6.2.1 Analys: att företeelsen är problematisk

Flera olika påståenden framfördes över vad det är som är problematiskt med tiggeri. Respondenterna beskrev att det är *nedbrytande* och *ovärdigt* för människor att tigga och därför är det problematiskt. Coltrane och Adams (2003) tar upp i sin artikel att anspråksformulerare, som var emot skilsmässor, framförde påstående hur emotionellt ödeläggande det var för vuxna och barn i skilsmässor. Att beskriva tiggeri som nedbrytande och ovärdigt medför att det kan tolkas vara en felaktig handling och något som inte bör finnas, eftersom det är dåligt för de individer som tigger. Därigenom konstrueras tiggeriet till att uppfattas som ett socialt problem.

Att det beskrevs vara nedbrytande och ovärdigt för människor att tigga kan tolkas anspela på '*humanitär moral*' (Loseke, 2003) då de bygger på någon form av moralisk värdegrund eller antagande. Påståendena framställer att det är nedbrytande att tigga samt att tiggarna möjligtvis är utsatta för någon form av kriminell verksamhet, exempelvis människohandel eller maffialiknande rörelse. Genom att föra fram sådana påstående konstrueras tiggarna till att vara offer och det anspelar på åhörarnas känslor för att väcka medkänsla och sympati. Eftersom människorna som tigger far illa, det vill säga är offer, konstrueras tiggeri till att uppfattas som ett socialt problem.

Att just bara sitta och tigga, utan att erbjuda något tillbaka, framfördes som särskilt nedbrytande och ovärdigt för individen. Detta går att jämföra med McIntosh och Erskine (2000) som fann i sin studie att relationen mellan människor som tigger och de som passerar är ovanlig och obekant, eftersom tiggarna ber om pengar för ingenting. Denna relation ingår människor vanligtvis aldrig i annars, vilket skapar obekvämheter.

Det framfördes att tiggeri är provocerande eftersom det i Sverige finns ett socialt skyddssystem som gör att ingen behöver tigga. Att det ändå finns människor som tigger medför att det blir provocerande. Dessa människor, som väljer att tigga, är således inte svenska medborgare eftersom de i så fall hade fått hjälp av det sociala skyddssystemet. Samtidigt som detta framfördes som ett slags bevis för att det är utländska medborgare, argumenterades det för att alla får hjälp i Sverige, även utländska medborgare. Påståendena kan tolkas vara motsägelsefulla vilket delar i anspråk ofta är (ex Best, 2001).

En möjlig tolkning av påståendena, om att tiggeri är provocerande, är att de bygger på underliggande värderingar kring ansvar och rättigheter (Hacking, 1999). Att vara utsatt i Sverige medför en rättighet till hjälp, vilket framfördes som att denna hjälp finns att tillgå. De människor som tigger väljer således att tigga istället för att söka hjälp, och det kan uppfattas som att de inte tar ansvar över sin situation. Det framfördes även att det kan bero på att de vill tigga ihop mer pengar än den hjälp de skulle ha fått från socialtjänsten. Därigenom skapas en uppfattning att tiggeri är provocerande vilket medför en konstruktion att tiggeri är problematiskt. Att tiggarna kanske inte vet vilken hjälp de kan få tillgå, samt har rätt till, framfördes även. Samtidigt framkommer det inte helt tydligt, vem det är som har ansvar för att tiggarna ska veta, dem själva eller om det är samhällets ansvar.

Det framfördes att det är någon form av organisering bakom tiggarna som står på gatorna och att det därför är problematiskt. Påståendena som framfördes för att styrka detta var att det syns att det är organiserat på sättet som tiggarna rör sig och hur de anländer till staden. Det motiveras för att det därmed är ett slags professionellt tiggeri. Individerna kommer till Sverige med agendan att försörja sig genom att tigga. Att framföra att det är en form av organiserat professionellt tiggeri medför att det kan tolkas som att anspråksformulerna konstruerar tiggeriet så att det ska uppfattas som ett orimligt sätt att försörja sig på. Det stämmer inte överens med hur ett arbete i Sverige vanligtvis är utformat, exempelvis behöver du betala skatt på den intjänade lönen (vilket tiggarna inte gör). Då tiggeri konstrueras som ett orimligt sätt att försörja sig på, uppfattas det gagna samhället, och därmed vara rationellt, att åtgärda tiggeriet (alternativt att beskatta det). Anspråksformulerna kan tolkas anföra en '*rationell retorik*' (Best, 1997).

Det beskrevs att den organiserade verksamheten, bakom tiggeriet, även är kriminell i någon form. Exempelvis så framfördes det att organisationerna som styr tiggarna är som en maffiarörelse eller kan liknas vid organiseringen bakom prostitution. Delvis framförs bilden av tiggarna som att de är offer för verksamheterna, men delvis framförs även bilden att

tiggarna är en del av organisationerna, det vill säga de är aktiva deltagare i själva organiserandet (och inte offer för den). Parnaby (2003) tar i sin artikel upp att anspråksformulerare försökte konstruera bilden av 'squeegee kids' som något brottsligt och kriminellt, och genom att göra så, skapa en bild över att det är något som måste kontrolleras genom lag och ordning. Att använda ord som redan har en innebörd för allmänheten, så som "maffia" eller "hallickar" och "horor" kan liknas vid vad Ranasinghe (2011) diskuterar i sin artikel då han pekar på att specifika ordval kan ha stor betydelse för konstruerandet av sociala problem. Genom ordval kan en företeelse direkt uppfattas vara uppenbart fel för samhället. Anspråk och delarna i det, uppkommer inte i ett vakuum, utan är influerade av anspråksformulerande aktivitet kring andra sociala problem (Best, 2001). Att anspråksformulerarna anspelade på att tiggeri är kriminellt eller kan liknas vid annan kriminell verksamhet kan tolkas vara för att allmänheten ska associera tiggeri med kriminalitet. Genom att göra så konstrueras tiggeri till att uppfattas som problematiskt (eftersom det är "kriminellt").

Att tiggeriet är något som är osmakligt för medborgarna att se, går att jämföra med Ranasinghe (2011) som tog upp i sin artikel att politikerna framförde påstående, så som att det är pinsamt för Torontos medborgare, att det finns lösdrivande människor. Vidare kan det även tolkas avspegla en bild över hur samhället och staden ska användas (jämför Beckett & Herbert, 2008). Att sätta sig i staden och tigga pengar stör bilden över hur staden ska se ut. Stadskärnan är uppbyggd för att, till stor del, främja konsumtion (jämför Beckett & Herbert, 2008) där människorna ska kunna ha det trevligt och trivas. Att människor tigger i staden är inte trevligt för övriga medborgare att se, och det kan därmed uppfattas som ett problem. Det kan också tolkas vara ett sätt att definiera tiggeriet som något avvikande och något som inte tillhör ett normalt beteende (jämför Hacking, 1999) och därmed upplevs tiggeriet vara problematiskt.

6.3 Att det har en specifik karaktär

Nedan kommer jag redogöra för de olika karaktärsdragen, som tiggeri har, som framfördes i påståendena. Jag har valt att dela upp det i teman som jag fann återkom. Jag börjar med att presentera de påstående som handlade om att det är '*Utländska medborgare*' som tigger. Därefter går jag vidare till påståendena som berörde '*Organiserat tiggeri*'.

Utländska medborgare

De framförda påståendena pekade på att det är utländska medborgare som tigger. Det är människor som tillhör länder inom EU och de kommer hit med agendan att tigga pengar. Påståendena framfördes så som att det är tydligt att det är utländska medborgare utifrån hur de ser ut alternativt att det är uppenbart att det är utländska medborgare eftersom de annars hade fått hjälp av det svenska skyddssystemet:

P.SD.: [...] det vi ser här det är alltså inte malmöinvånare... som sitter och tigger. Utan det är ligor från, oftast från forna öst... Vi har hela Estland, Lettland, Litauen, Polen och så vidare. Som kommer därifrån och sätter sig på våra gator och tigger.

P.M.: Ja min bild är ju att det är människor som kommer från andra länder inom EU... till Sverige med agenda att försörja sig genom tiggeri... medans det inte finns, är svenska medborgare som jag känner till som aktivt tigger liksom som, som en, för att få en försörjning mer än vid enskilda tillfällen... Att man missbrukare en given fredag behöver köpa narkotika och använder tiggeri eller att någon ungdom tappat plånboken och behöver köpa en bussbiljett tigger pengar på stan, men när det gäller det här aktiva arbetet med tiggeri så upplever jag det att det, då är det utländska medborgare som kommer till Sverige med den tydliga agendan, att försörja sig genom att tigga pengar.

F.O.: Jag tror att det har hänt två eller tre gånger under de senaste tio åren att jag sett en hemlös person tigga. Jag tror att dom här som tigger i Lund, och det är kanske fyra fem stycken. Alltså i centrala Lund, jag vet inte hur det är på Norra Fäladen, men här där jag bor. Dom talar inte svenska.

PO.: [...] uteslutande, skulle jag vilja säga, utländska personer som tigger.

PO.: [...] skillnaden mellan en tiggare och en gatumusikant är att gatumusikanten har ett instrument men samtidigt så är det ju pengarna som är drivkraften med att sitta där därför att många av dom här, om vi då säger utländska gatumusikanter som har samma utseende som tiggarna om vi säger att dom ser ut att härröra från samma geografiska och etniska område, dom sitter ju inte och spelar för att dom tycker att det är roligt. Du ser ju i deras ansikte, påklustrat leende eller har en trötthet och så vidare, att dom sitter inte där för att glädja sina medmänniskor som kanske dom flesta gatumusikanter gör, att visst pengarna är drivkraft, men det finns ändå en glädje i deras musik.

F.O.: Ja dom kommer ju från ett väldigt fattigt land [...] Zigenare till exempel.

En av respondenterna pekade på att det är två olika grupper människor som tigger, den gruppen som är våra egna svenska medborgare och de som inte är det:

SA.: Ja där är ju två stora grupper skulle jag vilja säga. Dels är det dom som är väldigt socialt utsatta av våra svenska medborgare och som då har ett missbruk och kan kanske ha psykisk ohälsa, som ligger till grund till att dom inte har någon egen inkomst, eller är utslagna generellt... men sen är det ju även alla dom från andra länder som kommer hit och vistas illegalt. Och som inte har någon försörjning. Och dom ser man ju också rätt så ofta stående ute och tigga.

Organiserat tiggeri

Påståendena som framfördes kring tiggeriets karaktär handlade om att det är ett *organiserat tiggeri* eller någon form av *organiserad verksamhet* bakom. Även detta bygger på att respondenterna själva sett att det är organiserat på något vis utifrån hur tiggarna rör sig, hur de kommer till staden samt att sättet de tigger på, liknar varandra. Att det är organiserat medför även att det är en form av professionellt tiggeri vilket framfördes i påståendena. Exempelvis kunde sådana påståenden vara:

P.SD.: [...] Det är ju det bedrivs, alltså verksamhet som bedrivs ja, så att säga, svart verksamhet, olaglig verksamhet egentligen [...] Man slussar alltså hit, det kommer hit busslaster...med att så att säga, inom citationstecken proffstiggare, som man sätter ut och placerar ut på staden.

P.M.: Men sen kan det även finnas problematik att det är, att det är frågan om tiggargligor där enskilda utsätts och förväntas leverera ett ekonomiskt resultat det... jag kan inte svara på om det finns eller om det inte finns i Sverige...men det kan ju mycket väl vara så.

PO.: jag tror ju att detta sker organiserat... det är sällan man ser bara en tiggare. Utan det är, ser du en ser du fyra fem till på olika ställen och vissa spelar kanske instrument och vissa har någon amputerad fot som dom sitter och visar upp och det känns... eftersom det aldrig är bara en utan det är flera så tror jag ju att det är organiserat på, i en eller annan form. Själva tiggeriet.

P.S.: [...] organiserade ligor, dom är inte, dom är ute efter att tiggas ihop mer pengar än att bara få till sin lunch [...].

6.3.1 Analys: att det har en specifik karaktär

Det framfördes att det är utländska medborgare som tigger med ett specifikt utseende samt så pratar de inte svenska. Tiggarna kommer från länder som gränsar till varandra, och delar samma etniska och kulturella tillhörighet, vilket anspråksformulerarna motiverade genom att framföra påstående så som att tiggarna påminner om varandra, utseendemässigt, samt så tigger de på ett liknande sätt. Det kan tolkas som att anspråksformulerarna använder sig av indirekta koncept över kategoriseringar av människor (Hacking, 1999). Anspråksformulerarna framförde påståenden kring vilka tiggarna är, utifrån en bedömning av deras utseende, rörelsemönster och språk. Genom en sådan bedömning drog de sedan slutsatsen att tiggarna kommer från länder som gränsar till varandra. Det görs en åtskillnad mellan dessa tiggare som anses tillhöra det sociala problemet tiggeri, och de människor som tigger en given dag för att köpa bussbiljett eller narkotika. Genom att framföra påståenden kring tiggeriets karaktär, som ett socialt problem, avgränsas vad som ska ingå i begreppet och vad som inte ska göra det. Att tiggeri särskiljs från andra sociala problem kan jämföras med Parnaby (2003) som menade på att 'squeegee kids' skulle särskiljas från andra grupper i samhället så som fattiga och hemlösa.

Det kan tolkas som att anspråksformulerarna använde sig av *'domänpåståenden'* (Best, 1993) för att beskriva tiggeri som ett socialt problem. Företeelse tiggeri har visserligen beskrivits under många år (se exempelvis Geremek, 1991; Blom, 1992) men sättet som anspråksformulerarna framförde problemets karaktär visar på att det möjligtvis är en ny domän som konstrueras där tiggeriet som socialt problem är när det är utländska medborgare som tigger och de tigger på ett sätt som är organiserat. Det är avskärmat från andra sätt att tigga (så som en given dag för att köpa narkotika eller bussbiljett) och också, oftast, avskärmat från andra sociala problem så som fattigdom och hemlöshet eftersom påståenden framfördes för att peka på att de människor som tillhör dessa grupper får hjälp och behöver såldes inte tigga. Dessa andra sätt att tigga faller alltså utanför ramen av den domän som skapats över tiggeri som ett socialt problem. Det görs även en åtskillnad mellan gatumusikanter, med samma etniska härkomst de människor som tigger har, och andra gatumusikanter. Den förstnämnde gruppen, gatumusikanter med samma etniska härkomst som tiggarna, kan sägas tillhöra tiggargruppen eftersom de inte spelar instrument för att det är kul eller för att glädja sina medmänniskor, utan för att få pengar.

Att anspråksformulerarna framförde att tiggeri är ett socialt problem eftersom det är utländska medborgare som tigger och det är organiserat i någon form, kan eventuellt tolkas anspela på *'kulturell oro'* (Loseke, 2003). En möjlig tolkning är att det finns en allmän oro för ett ökat antal människor som kommer till Sverige, från andra länder, och som inte kommer in på den svenska bostads- och arbetsmarknaden. Att framföra påstående kring tiggeri som anspelar på något som redan är ett orosmoment i samhället medför att anspråksformulerarna möjligtvis lättare får allmänheten uppmärksamma på att problemet måste åtgärdas. Tiggeriet framställs på ett ganska extremt sätt, att det är utländska medborgare som kommer hit och det är organiserat. Det poängteras även, i vissa påståenden, att det är en kriminell verksamhet bakom. Det framställs därmed som extremt jämfört med övriga samhällets struktur och därigenom konstrueras tiggeriet på ett sätt som medför att det uppfattas vara ett socialt problem.

6.4 Förslag på åtgärder för att hantera problemet

Förslag på åtgärder, för hur problemet med tiggeri borde hanteras, var något som framfördes av respondenterna. Jag delade in dem i *'Hjälp och stöd'* och i *'Reglering'* då det var de åtgärder som jag fann återkom i mitt material.

Hjälp och stöd

Flera av påståendena som framfördes handlade om hur samhället skulle förändras för att hantera tiggeri och hur samhället måste tänka för att tiggeriet ska försvinna och att det är sådan politik som måste föras:

P.M.: Alltså på något sätt är det klart att det är fattigdom som är problemet men tiggeri är inte lösningen på fattigdomsproblemet.

P.M.: Hur ska vi ha en politik som gör att människor inte vill tigga?

P.S.: Vi måste hjälpa dom människorna till, till ett värdigare liv på något sätt.

För de människor som tigger och som har missbruks- och eller psykiska problem ska det finnas hjälp att tillgå vilket framfördes i flera av påståendena:

P.M.: [...] missbruk och psykiska problem är ju svårt att bekämpa. Och det tar ofta lång tid. Och det är vanligt att den aktuella individen inte är intresserad av att få någon hjälp men där finns ju fantastiska insatser. Vi har ju, vi har ju slutna vård, tvångsvård när det kan va aktuellt, vi har öppna vård som man kan till och med vara anonym... kommunalt och så finns det ju ett, på det här området, ett ganska välfungerande civilt samhälle också med privata organisationer och föreningar som är, ja, Fontänhuset kan nämnas som exempel.

P.S: [...] Men det finns ju människor som blir utan pengar på grund av spelmissbruk eller alkoholmissbruk, alltså det är ju ofta någonting ändå som ligger bakom att man inte har pengar och det är ju det man bör få hjälp med.

Påståendena nedan pekar på att det handlar om att skapa förutsättningar för jobb och bostäder:

P.S: På något sätt så är det ju toppen på ett isberg. Där vi jobbar så otroligt mycket att skapa förutsättningar för människor att få jobb, att få bostäder att få... alltså, allt det arbetet är ju grunden. Så att det som man ser, i form av människor som tigger, det är ju, det är ju egentligen ett misslyckande naturligtvis på att inte dom andra systemen fungerar.

P.M.: Alltså lösningen på det är ju arbete.

Att uppsökande arbete var en viktig del för att hantera företeelsen var något som återkom i påståendena som exempelvis:

P.M.: Sen måste man såklart arbeta aktivt med dom individer alltså när det gäller, när det gäller människor som har psykiska problem och som har missbruksproblem.

SA.: [...] därför är ju uppsökande verksamhet oerhört viktig. Så att man faktiskt knyter upp dom som inte söker hjälp. Eller åtminstone försöker.

PO.: [...] om man kan, på något sätt skaka fram en tolk, när man ser att tiggarna står på stan, att man skakar fram en tolk som pratar det språket, att man kan kommunicera med dom och fråga, far du illa, hur är det med dig, vi kan hjälpa dig och så vidare. Och försöka få dem att förstå att du måste inte göra det här och vi kan hjälpa dig och så vidare. Om vi nu kan det, det får man ju då prata med socialtjänsten om i förväg också att om vi nu lyckas få en av dom här till oss, vad kan ni göra för honom eller henne då. Att då kanske man kan börja bygga upp ett ärende med, om dom säger nej jag vill inte prata med er jag har det bra, tack så mycket som frågar. Då kan man inte göra någonting.

I vissa påstående framkommer det att en del av de människor som tigger inte vill ha hjälp eller att samhället inte riktigt har samma ansvar då det är utländska medborgare

P.M.: [...] där är problemet att man inte har... man har inte den kontakten med just dom individer som är utländska medborgare därför dom söker inget stöd från svenska... från svenska myndigheter från kommunen eller så. Och inte intresserad av att ha sån kontakt som jag uppfattat det. Samtidigt som jag är osäker på huruvida vi är tillräckligt uppsökande eller. Eftersom dom inte är svenska medborgare så har vi inte riktigt samma ansvar heller.

SA.: Men sen är det ju även alla dom från andra länder som kommer hit och vistas illegalt. Och som inte har någon försörjning. Och dom ser man ju också rätt så ofta stående ute och tigga. Och där e det betydligt svårare för där vet vi ju att socialtjänstlagen omfattar inte dom. För dom har ju rätt att vistas här i tre månader som EU-medborgare. Men dom har ju ingen rätt att få någon hjälp. Utan dom ska ju försörja sig för egen maskin så att säga.

P.M.: [...] vi kan ju inte kontrollera alla utländska medborgare som är i Sverige. Och utgå från att någonting är fel här. Att dom inte har det bra. Utan det kräver ju, det kräver ju någon form av grundkunskap i så fall alltså det är ju definitivt något som behöver tittas på som behöver utredas, kanske behöver forskas om.

Reglering

I vissa av påståendena som framfördes diskuterades huruvida någon form av *reglering* skulle vara en åtgärd för att hantera företeelsen tiggeri. Som i exemplet nedan som innebär att tiggeriet ska tillståndsbeläggas, det vill säga att den som vill tigga pengar måste ansöka om tillstånd hos kommunen eftersom då har myndigheterna möjlighet att kontrollera de som vill tigga:

P.SD.: Då har man helt plötsligt gjort det svårt för dom här, den här verksamheten att fortgå. Man har krävt ett tillstånd och då måste myndigheten in och titta är det här okej är det här rätt och då har man liksom läge och börja gräva i det hära. Som det är idag så säger man: ja, vi har dom här redskapen. Nej det har man inte för det fortgår hela tiden. Det är ju ett sätt att man vill inte ta i det, man vill gärna sopa det under mattan.

P.SD.: Det handlar ju helt enkelt om att få lite kontroll på över vem är det som tigger.

För att få tillstånd att tigga pengar så skulle insamlingen ske till något specifikt ändamål (exempelvis Röda korset). Om ett sådant ändamål inte kan uppvisas, så ska inget tillstånd utfärdas, för att på så vis få bort det professionella tiggeriet:

P.SD.: Men ser dom att det är, men här, här är någon buss som kommer från utanför, alltså det här är den typen av verksamhet, ja då är det klart att dom inte ska få tillstånd.

P.SD.: Vi vill ha ut den här professionella så att säga olagligheten som vi ser det...Maffiarörelsen, så, som det syns ju väldigt tydligt alltså.

Andra påstående framfördes för att påvisa att ett förbud eller reglering inte var aktuell eftersom det inte kommer åt själva problemet:

P.S.: [...] ska man liksom göra allt för att människor inte ska behöva tigga. Men man ska inte straffbelägga dom människor som trots allt gör det.

SA.: Sen i sig tror ju inte jag att man utrotar ett sånt beteende genom att lagstifta mot det. Utan då hittar dom andra vägar [...].

PO.: Det är bättre att skapa en förståelse för vad det här egentligen är. Snarare än att stifta lagar att skuffa undan dom obehagliga... dom som vi tycker är obehagliga [...].

P.M.: [...] då tar man inte tag i grundproblemet [...].

6.4.1 Analys: Förslag på åtgärder för att hantera problemet

De förslag på åtgärder som framfördes, för att hantera det sociala problemet tiggeri, var främst av två slag; *hjälp och stöd* samt *reglering* genom lag. Genom att få en bättre vård för de människor med missbruk- och eller psykiskproblematik samt en politik som medför flera arbetstillfällen så skulle det åtgärda det sociala problemet tiggeri. Detta kan ses som en form av *prevention* för att hindra människor att börja tigga (jämför Best 2003). Det kan även tolkas anspela på '*humanitär moral*' (Loseke, 2003) som syftar till att hjälpa de utsatta människorna så att de slipper lida. Att införa någon form av reglering är en annan åtgärdsform som ofta framförs i anspråksformulerande aktivitet (Best, 2003). Att fler arbetstillfällen skulle lösa tiggeriproblematiken kan tolkas så som att anspråksformulerarna använder sig av '*rationell retorik*' (Best, 1997) eftersom det kan uppfattas vara logiskt att om tiggarna fått ett "riktigt" arbete hade de slutat tigga.

Att tiggeriet måste åtgärdas med reglering genom införandet av någon form av lag bygger på konstruktionen att det är utländska medborgare som tigger, med en organiserad kriminell verksamhet bakom sig, och det inte är något fel på det sociala skyddssystemet i Sverige. Sättet som tiggeri sker på, i organiserad professionell form, framställs som extrem. Det poängteras

att individerna är offer, exempelvis att de är utsatta för någon form av maffialiknande rörelse som styr dem eller att de är utsatta för människohandel. Det kan tolkas som att anspråksformuleringarna anspelar på åhörarnas känslor, det vill säga de anför en *'humanitär moral'* (Loseke, 2003), för att konstruera tiggarna till offer. Det uppfattas därmed vidare som att tiggeri måste kontrolleras genom lag, för att stoppa detta sätt som det framställs att tiggeriet sker på, för att hjälpa tiggarna eftersom de är utsatta.

En möjlig tolkning är att dessa påståenden anspelar på *'kulturell oro'* (Loseke, 2003) det vill säga att sättet som tiggeriet sker på, har allmänheten redan en oro för. Genom att framföra att tiggeri är kopplat till kriminalitet så associeras tiggeri till oordning och till något som inte bör finnas. Att framföra en sådan retorik kan jämföras med Ranasinge (2011) och hans analys över hur politiker anspelade på samhällets oro över allmän oordning för att rättfärdiga reglering genom lag för lösdrivande människor. Det kan även jämföras med Parnaby (2003) som i sin artikel för fram hur *'squeegee kids'* konstruerades vara ett kriminellt beteende kopplat till oordning och avskilt från andra sociala problem som exempelvis fattigdom. Därmed konstruerades en uppfattning över *'squeegee kids'* som måste kontrolleras genom lag och ordning. Slutligen kan det även jämföras med Adriaenssens och Hendrickx (2011) som skriver i sin artikel att tiggare ofta konstrueras som kriminella, tillhörande ligor eller organiserad verksamhet med ett gott välstånd. Vidare skriver Adriaenssens och Hendrickx (2011) att åtgärder, för att hantera tiggeri genom lag, oftast bygger på dessa antagande vilket liknar den motiveringen som framförs, i min studie, kring varför tiggeriet i Sverige ska kontrolleras genom att tiggeri tillståndsbekräftas.

Den andra dominerande åtgärdsformen som framfördes i påståendena, *hjälp och stöd*, ter sig något svårare att analysera. Påståendena argumentar för en politik och ett socialt skyddssystem som måste bli bättre för att hjälpa utsatta individer vilket kan tolkas anspela på *'humanitär moral'* (Losecke, 2003). Samtidigt så innebar konstruktionen av tiggeri som ett socialt problem att det inte var något fel på det sociala skyddssystemet i Sverige. Det argumenterades för att tiggeri var problematisk, eftersom det var utländska medborgare som kom till Sverige, med agendan att försörja sig genom att tigga. Det fanns en organiserad verksamhet bakom tiggeriet och det framfördes vara nedbrytande och ovärdigt för individerna som tigger. Därigenom konstruerades tiggeri som ett socialt problem. Ändå framfördes åtgärdsförslag som syftar till att förbättra vården för de med missbruks- och eller psykisk problematik. Det blir en diskrepans mellan konstruktionen, och därmed definitionen, av det sociala problemet tiggeri och åtgärder som framfördes för att hantera detta sociala problem. Detta skulle

kunna förstås utifrån Best (2003) som menar på att delarna i ett anspråk kan vara motsägelsefulla.

Det framfördes påståenden om att det svenska sociala skyddssystemet inte har riktigt samma ansvar för utländska medborgare, från andra EU-länder, som befinner sig i Sverige. Detta medför att det blir svårare att nå de utländska tiggarna och att det delvis är individens ansvar att söka upp den hjälp som behövs. Det kan tolkas som att anspråksformulerna bygger upp sina påståenden kring koncept över ansvar och rättigheter (Hacking, 1999). Åtgärderna för att hantera tiggeri, konstrueras på ett sätt, som kan tolkas överföra ansvaret, att hantera tiggeriproblematiken, till EU.

6.5 Slutsats

Syftet med denna uppsats var att undersöka och analysera hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem. Jag ämnade fokusera på den anspråksformulerande aktiviteten, i processen att konstruera tiggeri som ett socialt problem, för att uppnå syftet.

Tiggarna som ingår i konstruktionen av det sociala problemet tiggeri, är utländska medborgare från andra EU-länder, som kommer till Sverige med agendan att försörja sig genom att tigga. Det framställs därigenom vara ett slags professionellt tiggeri och särskiljs från andra sätt att tigga så som en given dag för att köpa mat eller narkotika. Anspråksformulerna motiverade att det var utländska medborgare, utifrån hur de ser ut, hur de rör sig och på grund av att de inte verkar tala svenska. Det framfördes att tiggarna delar samma etniska och kulturella härkomst (det beskrevs exempelvis att det är människor från forna öst eller så användes benämningen 'zigenare'). Det kan därmed tolkas som att anspråksformulerna använde sig av indirekta koncept över kategoriseringar av människor samt koncept över avvikande beteende för att konstruera tiggarna.

Det framfördes att tiggeri är problematiskt eftersom det kommer människor från andra länder med agendan att försörja genom att tigga samt eftersom det finns någon form av organisering bakom de tiggarna som står på gatorna. Det kan därmed tolkas som att anspråksformulerna anspelade på kulturell oro för att konstruera tiggeri till ett socialt problem. Det kan även tolkas som att anspråksformulerna, genom att tiggeri framfördes vara organiserat och professionellt, anförde rationell retorik. Därmed framstår tiggeri som ett socialt problem på ett sätt där det blir logiskt med någon form av åtgärd för att förhindra tiggeri. Vidare framställdes tiggeri vara nedbrytande och ovärdigt för de som tigger. Därigenom kan det tolkas som att anspråksformulerna anspelade på humanitär moral för att konstruera tiggeri som skadlig

eftersom tiggarna är utsatta offer vilket medför att tiggeri uppfattas som ett socialt problem. Konstruktionen av tiggeri som ett socialt problem särskiljdes från andra sociala problem så som missbruksproblem samt fattigdom vilket motiveras genom att de svenska medborgarna med sådan problematik, får hjälp genom det sociala skyddssystemet i Sverige, och behöver således inte tigga.

En av åtgärderna som anspråksformulerarna presenterade var lagreglering vilket kan tolkas anspela på framförallt kulturell oro samt humanitär moral. Tiggarna konstruerades som utsatta offer för en kriminell verksamhet alternativt att de var en del av en kriminell verksamhet, och anspråksformulerarna motiverade därigenom en åtgärd i form av lagreglering kring tiggeriet. Den andra formen av åtgärd som framfördes var en förbättrad psykiatri- och missbruksvård vilket kan förstås utifrån en humanitär moral eftersom motiven för en sådan åtgärd är att hjälpa människor. Samtidigt framfördes det att det inte är de svenska medborgarna med missbruks- och psykiskproblematik som tigger. Det argumenterades för att det är utländska medborgare från andra EU-länder, som kommer till Sverige med agendan att försörja sig genom tiggeri och att det svenska samhället inte riktigt har samma ansvar att hjälpa dessa människor. Genom att konstruera tiggeri som ett socialt problem på ett sådant sätt, kan det tolkas som att anspråksformulerarna för över ansvaret, till EU, att åtgärda problematiken med tiggeri. Fler arbetstillfällen framfördes också som en åtgärd för att förhindra tiggeri och det kan tolkas som att anspråksformulerarna använde sig av rationell retorik för att motivera en sådan åtgärd.

6.5.1 Diskussion

Hur ska vi kunna förstå den konstruktion, av tiggeri som ett socialt problem, som frambringades i min studie? Vid en första anblick är det kanske nära till hands att uppfatta det som att det konstruerades vara ett nytt problem, något som spridit sig i och med de öppna gränserna och EU (vilket framfördes av anspråksformulerarna). Men påståendena och argumenten, som fördes i den anspråkformulerande aktiviteten i denna studie, är jämförbara med hur tiggeri och tiggare beskrevs i Sverige under 1300-talet fram till 1700-talet.

Under medeltiden hade tiggarna en speciell ställning i samhället då det ansågs ha en funktion för övriga medborgare. Genom att ge tiggarna allmosor uppnådde människorna frälsning hos Gud samt visade sig som goda kristna. Detta medförde att tiggarnilivet kom till att bli en lockelse vilket ledde till att de ökade i antalet till den grad att samhället hade svårt att hantera dem. Det kom även in människor utifrån som inte tillhörde samhället eftersom de kunde uppehålla sig genom tiggeri på grund av de kristnas generositet (Geremek, 1991). Detta går

att jämföra med de påståendena, i min undersökning, som handlade om att på grund av att människor faktiskt ger tiggarna pengar, skapas en marknad för dem att komma hit. Det skapas en situation då det inte enkom är de riktigt utsatta i samhället som tigger, utan det kommer människor utifrån för att tigga professionellt, eftersom det finns en möjlighet att försörja sig genom tiggeri i Sverige.

Under 1300-talet och 1400-talet började människorna i samhället utveckla en misstänksamhet gentemot tiggarna, om huruvida deras fysiska skador och armod var på riktigt eller ej (Geremek, 1991). Att tiggarna uppvisar fysiska handikapp är något som framkom i min studie. Det framfördes även att tiggarna inte tigger för att de behöver mat för dagen och det framstår som att tiggarna möjligtvis inte är de mest utsatta i samhället. Den misstänksamhet, som Geremek (1991) menar är tiggarnas ständiga följeslagare, kan även tolkas genomsyra delar av de påståenden som framfördes i min studie.

Samhället började under 1500-talet göra en åtskillnad mellan rätta och orätta tiggare. De som var riktigt utsatta och som hade en sjukdom eller handikapp, fick rätt att tigga. Alla de som inte tillhörde 'rätta tiggare' men ändå tiggde, var lata och odugliga. Den Lutherska plikt- och arbetsmoralen stod i fokus (Blom, 1992). I påståendena kring tiggeriet görs det en åtskillnad mellan de som tigger professionellt och de som tigger en given dag för att exempelvis köpa narkotika. De som tigger professionellt konstrueras som orätta tiggare medan de som tigger för att köpa narkotika konstrueras som rätta tiggare.

Påståendena framfördes som konstruerar tiggeriet som ett socialt problem eftersom det inte enkom är en individ som tigger utan att det är någon form av organisering bakom tiggarna på gatorna. Detta går att jämföra med vad Geremek (1991) diskuterar kring senare delen av medeltiden, att om en individ ställde sig utanför de sociala strukturerna, uppfattades det inte som ett problem. Men när tiggarna blev en form av rörelse ansågs det bli ett hot mot kyrkan varefter tiggardordningar tillkom. Även om det i dagens samhälle i Sverige inte är kyrkan som innehar sådan makt, kan påståendena om att det finns en organiserad verksamhet bakom tiggeriet, tolkas anspela på att det blir ett hot mot de rådande sociala strukturerna. Att konstruera tiggeriet som ett hot mot de sociala strukturerna medför att det uppfattas som ett socialt problem.

På 1500-talet uppmärksammades 'zigenare' som en del av den kringvandrande tiggarskaran (Blom, 1992). Tidigare hade 'zigenare' både fått uppehålla sig på härbärgen samt ta emot allmosor (Montesino Parra, 2002). Så konstruktionen att det i dagens samhälle är romer som

tigger är såldes ingen ny föreställning. Det går även att jämföra med den utvecklingen som skedde mellan 1500-talet och 1600-talet där det till en början inte spelade någon roll om det kom människor från andra länder, även om de försörjde sig genom tiggeri, så länge de var kristna. När sedan kyrkans makt avtog och kungamakten tilltog skapades en åtskillnad vilka som tillhörde landet och inte (Edgren, 2001).

Inställningen i samhället under framförallt 1500-talet och framåt var att ta hand om sina egna fattiga. De lösdrivande människorna som behövde vård av något slag skulle tillgå det, medan de som inte tillhörde denna grupp skulle drivas ut ur staden (om de tillhörde en annan stad) eller landet (om de tillhörde ett annat land) alternativt sättas i tvångsarbete (Blom, 1992). Konstruktionen av tiggeri som ett socialt problem, som framkom i min studie, påminner om denna form av kategorisering. Det motiverades för att det finns ett socialt skyddssystem som ska ta hand om de utsatta i samhället genom missbruksvård, psykiatrivård och försörjningsstöd. Detta är också åtgärderna för att lösa tiggeriproblematiken trots att den grupp som anses tillhöra det sociala problemet tiggeri, de som kommer utifrån och tigger professionellt, inte riktigt har rätt till denna hjälp. Även om det framfördes påstående som pekar på att det möjligtvis är utsatta människor som tigger, så framgår det egentligen inte någon lösning på hur dessa människor ska bli hjälpta, utan de är några andra, några som inte ska vara här (några som andra ska ta hand om, exempelvis deras hemländer). Andra förslag på åtgärder som framfördes var tiggeriförbud (om du inte tigger för något specifikt ändamål), som så också fanns under 1600-talet för orätta tiggare, samt fler arbeten som kan tolkas likna den Lutherska plikt- och arbetsmoralen som var dominerande under 1500-talet och 1600-talet.

Det framfördes, i min studie, att det är ovärdigt och nedbrytande för människor att tigga. Genom att konstruera tiggeri som ett socialt problem, eftersom det är ovärdigt och nedbrytande, medför att det uppfattas vara problematiskt och som något som inte bör finnas. Det går att jämföra med synen på tiggeri under mitten av 1600-talet då tiggeri ansågs vara skadligt och fördärvligt för människorna som tiggde, och att det därför var ett problem (Blom, 1992). Att konstruera tiggeri som ovärdigt och nedbrytande medför att det inte bara uppfattas som ett socialt problem i behov av åtgärder, det har även en funktion att avskräcka andra människor till att börja tigga.

7 Avslutande reflektioner

Genom att analysera den anspråksformulerande aktiviteten, kring hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem, anser jag mig ha uppnått mitt syfte. Anspråksformulerarna framförde olika påståenden för att beskriva orsakerna till att tiggeri uppfattas som ett socialt problem. De framförde även påstående för att skildra de människor som tigger samt så presenterade de åtgärder för att motverka tiggeri. Sammantaget bidrar en analys av deras påståenden till en förståelse för hur tiggeri konstrueras som ett socialt problem.

Trots att aktörerna, som ingick i min studie, är ganska olika till karaktär, jämför exempelvis Sverigedemokraterna med kommunal uppsökande verksamhet, så framförde de liknande begrepp och påståenden för att beskriva tiggeri som ett socialt problem. Detta är något som förvånade mig och det skulle vara intressant att utföra vidare studier kring hur detta kan förstås. Det skulle även vara intressant att undersöka vad som kan vara orsakerna till att ett anspråk formuleras på ett specifikt sätt, till exempel vilka bakomliggande agendor och mål anspråksformulerarna kan tänkas ha.

Så som tiggeri konstrueras som ett socialt problem, i min studie, går att jämföra med hur tiggeri och tiggare beskrevs i Sverige under framförallt 1500-talet och 1600-talet. Jag menar på att det därför är än mer betydelsefullt att utföra studier likt denna, att synliggöra konstruktioner över företeelser i samhället, som vi möjligtvis tar för givna. Framförallt när det är konstruktioner över sociala problem då sättet vi konstruerar en företeelse påverkar samhället, dess medborgare samt inte minst de människor som tillhör de kategorier eller de företeelser som konstrueras som sociala problem. Det är också ytterst viktigt att synliggöra konstruktioner och dissekera dem, för på vilket sätt kan vi annars frammana en framgångsrik lösning för de utsatta människorna? Då konstruerandet av sociala problem är en ständigt pågående process som aldrig når en slutpunkt, blir det relevant att hela tiden forska om konstruktioner och aldrig tro att ”vi vet allt”.

Det fanns ett bryderi som återkom flera gånger under arbetets gång, både i mig, i litteraturen samt under intervjuerna och det är att det finns väldigt lite kunskap om de människor som tigger pengar i Sverige. Den kunskapsluckan, som verkar finnas kring tiggeriets essens, frambringar en uppmaning om framtida studier kring detta ämne.

Referenser

- Abrahamsson, Olle (2008) *Allmänna sammankomster på offentlig plats* Ds 2008:53
Regeringskansliet, Justitiedepartementet, Stockholm
- Adriaenssens, Stef & Hendrickx, Jef (2011) 'Street-level Informal Economic Activities: Estimating the Yield of Begging in Brussels' *Urban Stud* Vol. 48 no. 1, pp. 23-40
- Altheide, David L. (1987) 'Ethnographic content analysis' *Qualitative Sociology* Vol. 10, No. 1, pp. 65-77
- Aspers, Patrik (2007) *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden* Liber, Malmö
- Aftonbladet (2007) 'Tiggaren som inte får finnas' (elektronisk)
<<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article10922921.ab>> (2012-03-19)
- Beckett, Kathrine & Herbert, Steve (2008) 'Dealing with disorder: Social control in the post-industrial city' *Theoretical Criminology* Vol. 12, No. 1, pp. 5-30
- Beijer, Ulla (1999) *Tiggeri - ett nygamalt fenomen* FOU-rapport 1999:29 Stockholm
- Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas (1991) *The Social Construction of Reality - A Treatise in the Sociology of Knowledge* Penguin Books, London
- Best, Joel (1987) 'Rhetoric in claims making: constructing the missing children problem' *Social Problems* Vol. 34, No. 2, pp. 101-121
- Best, Joel (1993) *Threatened Children: Rhetoric and Concern about Child-Victims* The University of Chicago press, USA
- Best, Joel (2001) 'The diffusion of social problems' in Best, Joel (ed) *How claims spread: cross-national diffusion of social problems* Walter de Gruyter Inc, New York, USA
- Best, Joel (2009) 'Typification and social problem construction' in Best, Joel (ed) *Images of issues: typifying contemporary social problems* Transaction Publishers, New Jersey, USA
- Best, Joel (2004) 'Theoretical Issues in the Study of Social Problems and Deviance' in Ritzer, George (ed) *Handbook of social problems - A Comparative International Perspective* SAGE Publication, Thousand Oaks, USA
- Blennerger, Erik (1993) 'Begrepp och modeller' i *Frivilligt socialt arbete. Kartläggning och kunskapsöversikt* Stockholm, Fritzes (Statens offentliga utredningar 1993:82).

Blom, Conny (1992) *Tiggare, tidstjuvar, lättingar och landstrykare* Lund University press

Blumer, Herbert (1971) 'Social problem as collective behavior' *Social Problems* Vol. 18, No. 3, pp. 298-306

Cohen, Stanley (1979) 'The punitive city: notes on the dispersal of social control' *Contemporary Crises* Vol. 3, No. 4, pp. 339-363

Coltrane, Scott & Adams, Michele (2003) 'The social construction of the divorce "problem": morality, child victims and the politics of gender' *Family Relations*, Vol. 52, No. 4, pp. 363-372

Dagens Nyheter (2011) 'Polisen välkomnar förbud mot tiggeri' (elektronisk)
<<http://www.dn.se/nyheter/sverige/sala-forst-med-forbud-mot-tiggeri>> (2012-03-19)

Dagens Nyheter (2010) 'Romer utvisas från Sverige trots EU-lag' (elektronisk)
<<http://www.dn.se/nyheter/sverige/romer-utvisas-fran-sverige-trots-eu-lag->> (2012-05-13)

Denzin, Norman K. & Lincoln, Yvonna S. (2003) 'The methodological issues in the study of social problems' in Ritzer, George (ed) *Handbook of social problems: a comparative international perspective* Sage Publications

Donmoyer, Robert (2000) 'Generalizability and the single case study' in Gomm, Roger, Hammersley, Martyn & Foster Peter (ed) *Case study method – key issues, key texts* Sage publications, London

Dyutimoy Mukherjee (2008) 'Laws For Beggars, Justice for Whom: A Critical Review of the Bombay Prevention of Begging Act 1959' *The International Journal of Human Rights* Vol. 12, No. 2, pp. 279-288

Edgren, Monika (2001) *Från rike till nation: arbetskraftspolitik, befolkningspolitik och nationell gemenskapsformering i den politiska ekonomin i Sverige under 1700-talet* Historiska media, Lund

Elmér, Åke, Blomberg, Staffan, Harrysson, Lars & Petersson, Jan (2000) *Svensk socialpolitik* Studentlitteratur, Lund

Etzler, Allan (1944) *Zigenarna och deras avkomlingar i Sverige: historia och språk* doktorsavhandling, Almqvist & Wiksells Boktryckeri, Uppsala

- Expressen (2009) 'Polisens larm: Hela familjer tvingas tigga' (elektronisk)
<<http://www.expressen.se/nyheter/polisens-larm-hela-familjer-tvingas-tigga/>> (2012-05-13)
- Gadamer, Hans-George (1997) *Sanning och metod* Daidalos, Göteborg
- Gilje, Nils & Grimen, Harald (1992) *Samhällsvetenskapernas förutsättningar* Daidalos, Göteborg
- Gusfield, Joseph R. (1981) *The culture of public problems* The university of Chicago press, Chicago, USA
- Hacking, Ian (1999) *The social construction of what?* Harvard University press, Cambridge
- Hartman, Jan (2004) *Vetenskapligt tänkande: från kunskapsteori till metodteori* Lund, Studentlitteratur.
- Hazell, Bo (2002) *Resandefolket* Ordfront förlag, Stockholm
- Holgersson, Leif (2004) *Socialpolitik och socialt arbete - Historia och idéer* Norstedts juridik, Stockholm
- Jönson, Håkan (2010) *Sociala problem som perspektiv: en ansats för forskning & socialt arbete* Liber
- Kjær Jensen, Mogens (1995) *Kvalitativa metoder för samhälls- och beteendevetare* Studentlitteratur, Lund
- Kvale, Steinar (1996) *InterViews: An Introduction to Qualitative Research Interviewing* Sage publications, California
- Kvale, Steinar (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun* Oslo. Gyldendal Akademisk
- Kvällsposten (2009) 'Kvinnor och barn körs ut för att tigga i Malmö' (elektronisk)
<<http://www.expressen.se/kvp/kvinnor-och-barn-kors-ut-for-att-tigga-i-malmo/>> (2012-03-10)
- Lantz, Annika (1993) *Intervju-metodik* Studentlitteratur, Lund
- Levin, Claes (2008) 'Att undersöka det sociala – några ingångar' i Meeuwisse, Anna, Swärd, Hans, Eliasson-Lappalainen, Rosmari & Jacobsson, Katarina (red) *Forskningsmetodik för socialvetare* Natur och kultur, Stockholm

- Loseke, Donileen R. (2003) *Thinking About Social Problems - An Introduction to Constructionist Perspectives* AldineTransaction, USA
- Lundström, Tommy & Sunesson, Sune (2006) 'Socialt arbete utförs inom organisationer' i Meeuwisse, Anna, Sunesson, Sune & Swärd, Hans (red) *Socialt arbete, en grundbok* Natur och Kultur, Stockholm
- Länsstyrelsen (2011) 'Förbud mot tiggeri inte förenligt med ordningslagen' (elektronisk) <<http://www.lansstyrelsen.se/vastmanland/Sv/nyheter/2011/Pages/forbud-mot-tiggeri-inte-forenligt-med-ordningslagen.aspx>> (2011-03-10)
- May, Tim (2005) *Samhällsvetenskaplig forskning* Studentlitteratur, Lund
- May, Tim (2011) *Social research issues, methods and process* McGraw, Open University press, England, online resource
- McIntosh, Angus & Erskine, Ian (2000) "'Money for nothing"?: Understanding Giving to Beggars' *Sociological Research Online*, Vol. 5, No. 1, 2000
- Meeuwisse, Anna & Swärd, Hans (2002) 'Vad är ett socialt problem?' i Meeuwisse, Anna & Swärd, Hans (red) *Perspektiv på sociala problem* Natur & Kultur, Stockholm
- Montesino Parra, Norma (2002) *Zigenarfrågan: intervention och romantik* Lund Dissertation in Social Work
- Montesino, Norma (2010) *Romer i svensk myndighetspolitik – ett historiskt perspektiv* Meddelanden från Socialhögskolan 2010:2
- Parnaby, Patrick (2003) 'Disaster through dirty windshields law, order and Toronto's Squeegee kids' *The Canadian Journal of Sociology* Vol. 28, No. 3, pp. 281-307
- Ranasinghe, Prashan (2011) 'Public Disorder and its Relation to the Community–Civility–Consumption Triad: A Case Study on the Uses and Users of Contemporary Urban Public Space' *Urban Studies* Vol. 48, No. 9, pp. 1925-1943
- Rapport (2001) 'JO-kritik mot polisen efter utvisning' (elektronisk) <http://svt.se/2.22620/1.2465875/jo-kritik_mot_polisen_efter_utvisning> (2012-05-13)
- Sahlin, Ingrid (2002) 'Sociala problem som verklighetskonstruktioner' i Meeuwisse, Anna & Swärd, Hans (red) *Perspektiv på sociala problem* Natur och Kultur, Stockholm

Skilving, Claudette (2008) 'Hemlösa – ett klassiskt fattigdomsproblem' publicerat i *Socionomen* oktober 2008

Spector, Malcom & Kitsuse, John I. (1987) *Constructing social problems* Aldine de Gruyter, New York, USA

Statens offentliga utredningar (SOU 2001:95) 'Frivilligorganisationerna och hemlösheten' (elektronisk) <<http://www.regeringen.se/content/1/c4/27/48/c992eeaa.pdf>> (2012-05-13)

Svedberg Lars (2001) 'Spelar ideella och informella insatser någon roll för svensk välfärd?' i Szebehely, Marta (red) *Välfärdstjänster i omvandling. Forskarantologi från Kommittén Välfärdsbokslut* SOU 2001:52.

Svenska Dagbladet (2011) 'Moderat kräver stopp för tiggare' (elektronisk) <http://www.svd.se/nyheter/inrikes/moderat-kraver-stopp-for-tiggare_216695.svd> (2012-03-19)

Svenska Dagbladet (2007a) 'Tiggarna en allt brokigare skara' (elektronisk) <http://www.svd.se/nyheter/idagsidan/trender/tiggarna-en-allt-brokigare-skara_214531.svd> (2012-04-15)

Svenska Dagbladet (2007b) 'Moderat kräver stopp för tiggare' (elektronisk) <http://www.svd.se/nyheter/inrikes/moderat-kraver-stopp-for-tiggare_216695.svd> (2012-04-15)

Svenska Dagbladet (2007c) 'Mötet med tiggarna – en anklagelse mot vår livsstil' (elektronisk) <http://www.svd.se/nyheter/idagsidan/trender/motet-med-tiggarna-en-anklagelse-mot-var-livssti_215103.svd> (2012-04-15)

Sveriges Radio, Ekot (2011) 'Sala först i landet att förbjuda tiggeri' (elektronisk) <<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=4466657>> (2012-03-19)

Swärd, Hans & Starrin, Bengt (2006) 'Makt och socialt arbete' i Meeuwisse, Anna, Sunesson, Sune & Swärd, Hans (red) *Socialt arbete, en grundbok* Natur och Kultur, Stockholm

Swärd, Hans (2001) 'Hemlösa och tiggare i det offentliga rummet' *Nordisk socialt arbeid* nr 3 2001 sid. 146-156

Sydsvenskan (2010) 'Tobias Billström har fel om tiggeri' (elektronisk)

<<http://www.sydsvenskan.se/opinion/rdquotobias-billstrom-har-fel-om-tiggerirdquo/>> (2012-03-19)

Thomassen, Magdalene (2007) *Vetenskap, kunskap och praxis. Introduktion i vetenskapsfilosofi* Gleerups, Malmö

Toracco, Richard J (2005) 'Theory Development Research Methods' in Swanson Richard A. & Holton, Elwood F. (ed) *Research in Organizations: Foundations and Methods of Inquiry* Berrett-Koehler Publishers, USA

Wardhaug, Julia (2009) 'Regulating social space: Begging in two South Asian cities' *Crime Media Culture* Vol. 5, No. 3, pp. 333-341

Warnke, Georgia (1995) *Hans-George Gadamer* Daidalos, Göteborg

Bilaga 1

Intervjuguide

Vilken aktör representerar du?

Vad är din roll i organisationen?

På vilket sätt kommer ni i kontakt med människor som tigger?

Hur ser ni på företeelsen att människor tigger?

Vem är det som tigger?

Vad är anledningen till att människor tigger anser ni?

På vilket sätt kan det vara ett problem för ett samhälle att människor tigger?

Anser ni att samhället bör göra något för de människor som tigger?

- Vad i så fall bör samhället göra?

- Vilka aktörer är det som kan/bör göra något för de människor som tigger?

Vad gör samhället idag för de människor som tigger?

Anser ni att tiggeriet bör regleras på något sätt?

- På vilket sätt skulle det i så fall förändra situationen?

Hur ser ni på den mediala bilden av människor som tigger?